БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 267 (19.938). ● 1987 йил 20 ноябрь, жума ● Баҳоси 3 тийин.

ФАН ВА ҚАЙТА ҚУРИШ

ИЛМИЙ ЕЧИМЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА КЕНГ ЖОРИЙ ЭТИЛМОҒИ ЗАРУР

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ядро физикаси институти олимлари илмий ишланмаларни ишлаб чиқаришга жорий этишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Илмий ишларни қайта қуриш асосида олиб бориш ўз самарасини берди. Яқинда бу ерда яратилган янги тадқиқот чет мамлакатлар томонидан харид қилиб олинди. Химия, Ўсимлик моддалари химияси, Механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги институтлари коллективлари ҳам қайта қуришнинг олдинги сафида боришга интилмоқдалар.

Биоорганик химия институти олимлари қўлга киритаётган ютуқлар ҳам қувончлидир. Шу институт билан Познань шаҳридаги Адам Мицкевич номли университет ўртасида илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузилди. Институт тадқиқотчилари пахта чигитини қайта ишлаш натижасида госсипол олишга муяссар бўлдилар. Бу бирикма асосида инсон танаси аъзоларини кўчириб ўтказишда қўлланиладиган бир қанча шифобахш препаратлар яратилган. Госсипол полиморф хусусиятларига эга эканлиги — бу бирикмада кристаллнинг турли-туман формалари мавжуд бўлиб, уларнинг ҳар бири муайян группадаги вирусларга таъсир ўтказиши аниқланди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советининг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 70 йиллигига бағишланган қўшма тантанали мажлисида интеллектуал меҳнатнинг, илм-фан, техника ва жамият ўртасидаги ўзаро боғлиқликнинг, илм-фан ҳамда фан-техника тараққиёти инсонпарварлик маънавий-ахлоқий йўналишининг аҳамияти ортиб бораётганлиги, фан ва техниканинг барча ютуқлари инсонга хизмат қилдирилиши алоҳида таъкидланди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Илмий ташкилотларни тўла хўжалик ҳисобига ва ўз-ўзини пул билан таъминлашга ўтказиш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, илмий ташкилотларни министрликлар ва идоралар томонидан пул билан таъминлашдан бевосита хўжалик шартномалари тузиш ва ишлар бажарилиб бўлганидан кейин уларга ҳақ тўлаш йўли билан илмий ишланмаларни бевосита буюртмачи томонидан пул билан таъминлашга ўтиш белгиланган. Бу илмий-тадқиқот институтларини янада самарали ишлашга ундайди. Афсуски, кўпгина фундаментал ва амалий тадқиқотлар қайта қуриш талабларига жавоб бермаётир, бу тадқиқотларнинг даражаси умумиттифоқ ва жаҳон стандартларидан паст. Тугал ишлаб чиқилиб, жорий қилиш учун топширилган ишларнинг 40 процентга яқини амалий аҳамиятга эга бўлмаган инструкциялардан, методик йўл-йўриқлардан иборат.

Полимерлар химияси ва физикаси, Зоология ва паразитология, Тупроқшунослик ва агрохимия, Ўсимликлар экспериментал биологияси институтларининг айрим илмий ечимлари ишлаб чиқаришда кенг қўлланилмаётир, бошқа турдош илмий ташкилотларнинг ишланмаларини қайтариш ҳолатлари юз бераётир.

Илмий коллективларнинг фаолиятидаги айрим нуқсонлар фан-техника тараққиётини бошқариш соҳасида хўжалик механизмининг мукаммал эмаслиги туфайли вужудга келмоқда. Илмий-тадқиқот институтлари тематикасини тузиш, уни пул билан таъминлаш кўп жиҳатдан «қайтариб бермаслик» тарзида тузиб келинган. Бу министрликлар, идораларнинг талаблари, халқ хўжалигининг эҳтиёжлари билан чамбарчас боғланмас эди. Мазкур механизмга чек қўйилди. Келгуси йилдан бошлаб илмий-тадқиқот институтлари хўжалик ҳисобига ва шартнома негизига кўчирилади. Партия ташкилотлари бу вазифани ҳал этиш ташаббускорлари бўлиши керак. Фан-техниканинг завод сектори фаолиятидагина эмас, шу билан бирга олий ўқув юртлари ва академия секторлари фаолиятида ҳам ўз харажатларини ўзи қоплаши ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш принциплари устунлик қилиши зарур.

Пахтачилик комплекси муаммоларини ҳал этишда илмий тадқиқотларни янада активлаштириш даркор. Афсуски, республикамизда пахта ҳосилдорлиги камайиб, вилт босган далалар кескин кўпайиб, пахта толаси ва чигитининг сифати эса ёмонлашиб бораётир. Бу бир томондан илмий асосланмаган схема амалга оширилганлиги туфайли юз берди. Тупроқ унумдорлигининг ва пахта ҳосилдорлигининг пасайишига, далаларни бегона ўт босишига йўл қўйилди.

Пахтачилик хўжаликларида экин майдонлари структурасини яхшилаш, алмашлаб экишни муваффақиятли ўзгартириш, тупроқ унумдорлигини, пахта ҳосилдорлигини ошириш, унинг сифатини яхшилаш, чорвачиликда мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш учун табақалаштирилган алмашлаб экиш системасини йўлга қўйиш зарур. Бунда, албатта олимларнинг ҳар томонлама асосланган илмий ечимлари зарур.

Илмий-тадқиқот ва лойиҳа институтлари бошланғич ташкилотларининг йиғилишларида бюро ва парткомларнинг, улар секретарларининг қайта қуришга раҳбарликка доир ҳисоботлари тингланмоқда. Йиғилишларда большевикларга хос рўй-ростлик, ошкоралик, амалий танқид ва ўз-ўзини танқид бўлиши зарур. Асосий эътибор йўл қўйилган нуқсонларни бартараф этишга қаратилиши шарт. Шу билан бирга илм-фаннинг ишлаб чиқариш билан боғлиқлиги, хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш принципларига ўтказилаётганлиги муносабати билан партия ташкилотларининг иш мазмуни ва аниқ вазифалари муҳокама қилиниши зарур.

Институтлар замонавий, муҳташам лабораторияларга, приборларга эга. Уларда ҳар томонлама етук, билимдон, фидойи кадрлар илмий-тадқиқот олиб бормоқдалар. Бу ишларнинг самарадорлигини ошириш, илмий ечимларнинг талаблар даражасида бўлишига эришиш даркор.

Партия, совет ташкилотлари илмий кадрларнинг ҳар томонлама камол топиши, тажриба алмашиш, малака ошириш ва қайта тайёрлаш ишларига ғамхўрлик қилишлари талаб этилади. Ёш, истеъдодли олимларнинг изланишларига алоҳида эътибор зарур. Илм-фанда мураббийлик ҳаракатини оқилона йўлга қўйиш керак. Ишда расмиятчиликка, мажлисбозликка, қоғозбозликка қатъиян барҳам берилиши зарур.

Қайта қуриш илм-фан олдига катта вазифалар қўймоқда. Ҳар бир институт ва ҳар бир олим илмий ечимларни ишлаб чиқаришга кенг, фаол жорий этиш учун курашмоғи, бу йўлда фидойилик кўрсатмоғи даркор.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

19 ноябрь куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Раиси П. Қ. Ҳабибуллаев Жаҳон Ислом Конгресси (ЖИК) делегациясини қабул қилди. Делегацияга ЖИК президенти, доктор Маъруф Довалибий бошчилик қилмоқда. Делегация составида ЖИК Бош секретари доктор Иномуллахон, шу ташкилотнинг бошқа таниқли арбоблари бор.

Суҳбат чоғида П. Қ. Ҳабибуллаев меҳмонларга Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин ўтган 70 йил мобайнида Ўзбекистонда рўй берган социал ўзгаришлар, қайта қуриш ва мамлакат тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этишда республика меҳнаткашларининг иштироки тўғрисида гапириб берди. Биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, тинчлик учун, ядро хавфига қарши курашишга муштарак интилиш изҳор этилди.

Шу куниёқ ЖИК делегацияси Ўзбекистон ССР Маданият министрлигида бўлди, Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диния бошқармаси қароргоҳига ташриф буюрди, Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди. Меҳмонлар Самарқандга сафар қиладилар.

(ЎзТАГ).

ҲАММА КУЧ ВА ВОСИТАЛАР — ПАХТАЗОРГА!

◆ Ўтган куни республика пахтазорларидан 50933 тонна «оқ олтин» териб олинди. Мавсум бошидан бери тайёрланган пахта 4475432 тоннадан ошди.

◆ Бир кунда «зангори кема»лар бункеридан 15035 тонна, мавсум бошидан бери эса 1920715 тонна дурдона тўкилди.

ҲУРМАТ ШОҲСУПАСИ

18 ноябрда энг юқори кўрсаткичга эришганлар:

◆ Янгиқўрғон районидаги «Победа» совхози. Хўжалик миришкорлари йиллик планнинг 4,26 проценти миқдорида пахта тайёрладилар.

◆ Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозининг Бахтиёр Хушназаров бошлиқ бригадасида далалардан топшириқнинг 5,21 процентига тенг «оқ олтин» териб олинди.

◆ Ғиждувон районидаги «СССР 60 йиллиги» колхози механизатори Алим Отақулов ўз агрегати бункеридан 3 тонна дурдона тўкди.

◆ Меҳнатобод районидаги «Страна Советов» совхози теримчиси Нодира Қаршибоева 235 килограмм пахта, Пискент районидаги «Партия XXVI съезди» совхози теримчиси Улбола Усмонова 450 килограмм подбор терди.

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 19 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани	
			Бир кунда	Мавсум бошидан
Сурхондарё	0,56	93,15	0,11	92,31
Бухоро	0,66	91,54	1,03	79,53
Хоразм	0,53	90,64	0,74	53,10
Жиззах	0,91	86,00	0,42	71,15
Тошкент	1,00	85,54	0,22	66,82
ҚҚАССР	0,65	82,83	0,12	65,85
Сирдарё	0,87	79,54	0,48	80,70
Фарғона	1,29	78,15	0,11	30,35
Наманган	1,38	71,91	1,01	47,37
Қашқадарё	0,73	68,73	0,77	64,48
Самарқанд	0,90	65,60	0,34	50,11
Навоий	0,75	62,83	0,74	54,34
Андижон	1,21	60,43	0,41	22,08
Республика бўйича:	0,89	78,24	0,47	60,02
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
НАВОИЙ	2,47	166,13	4,54	125,60
СУРХОНДАРЁ	0,80	115,40	0,20	132,20
Қашқадарё	1,14	84,56	1,49	113,06
Наманган	1,52	78,76	—	—
Бухоро	0,98	45,28	2,31	37,84
Республика бўйича:	0,95	103,43	0,76	121,88

ДЕЛЕГАЦИЯ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев бошчилигидаги КПСС делегацияси 18 ноябрь куни Байрутдан Москвага қайтиб келди. Ливан Компартияси раҳбариятининг таклифига биноан делегация Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишланган маросимда қатнашди.

(ТАСС).

ХЎЖАЛИК МАРРАГА ЕТДИ

Тошкент областида яна бир хушхабар тарқалди. Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхоз пахтакорлари районда иккинчи бўлиб йиллик планни ошириб бажардилар. Давлатга 1750 тонна хом ашё сотилди. Шунинг 700 тоннаси машиналар бункеридан тўкилди. Ҳосилнинг 80 проценти юқори сортларга қабул қилинди. Ҳар гектар ер ҳосилдорлиги 26 центнерни ташкил этди. Хўжалик меҳнат зафарига Малика Тўйчиева, Ғофир Аҳроров, Ғойиб Абдураҳмонов, Мўчқол Ҳасанов бошлиқ бригадалар баракали улуш қўшдилар.

— 25 йилдан буён раислик қиламан, — дейди колхоз раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Умри опа Ҳасанова, — лекин бу йилдагидек об-ҳаво инжиқликларига кам дуч келганмиз. Ёғингарчиликлар кўп бўлгани сабабли экилган чигит чирий бошлади. Пайкалга машина киритолмасдик. Қўл қовуштириб ўтиришнинг эса вақти эмасди. Тажрибали деҳқонлар билан маслаҳатлашиб, жами уруғликнинг 40 процентини қўлда экишга мажбур бўлдик. Хуллас, юбилей йили ҳосилини қандай қилиб кўпайтириш, уни сақлаб қолиш тўғрисида кўп ўйладик. Мақсад аввалги йилларда эришилган натижани янада мустаҳкамлашдан иборат эди. Бу режамиз қай даражада амалга ошганини бугунги кун кўрсатиб турибди.

Дарвоқе, колхоз Умри опа раис бўлгандан буён ҳали бирор марта пахта тайёрлаш топшириғини бажаролмаган йил бўлмаган. Ана шу анъанага бу мавсумда ҳам содиқ қолинди. Мақсадга эришиш йўлида ҳар вақтдагидек коммунистлар, активлар ёрдамига таянилди. Улар энг қийин дамларда ҳам ишбоши бўлдилар. Осиёхон Маърупова, Роҳатой Ойхўжаева, Назифа Тожибоева, Маҳбуба Саидазимова каби кўпмингкилограммчиларнинг ҳар бири 4 тоннадан ошириб пахта териб бердилар. Хўжалик муваффақиятига ҳосилнинг 15 процентини териб берган шаҳарлик ҳашарчилар ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Айниқса, Чирчиқдаги «Ғунча» тикув фабрикаси колхозга яқиндан ёрдам берди. Улар уйган хирмон 55 тоннадан ошиб кетди.

Эришилган маррада механизаторларнинг ҳам катта ҳиссаси бор. Гарчанд пахтанинг асосий қисми қўлда — уруғлик учун йиғиштириб олинган бўлса ҳам ҳосилнинг 38,1 проценти машиналар зиммасига тўғри келди. Муҳиддин Зиёвуддинов, Ғофир Вилиляев сингари механик-ҳайдовчилар 70 тоннадан ошириб пахта тердилар.

Хўжалик пахтакорлари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, ялпи ҳосилни 1900 тоннага етказиш, социалистик мажбуриятларини эса 1 декабргача уддалашга аҳд қилдилар. Далаларда йиғим-терим жадал давом эттирилмоқда.

Райондаги Ленин номли колхоз миришкорлари ҳам бугун ғалаба рапортига имзо чекдилар. Акмал Икромов номли, «Ленин йўли» колхозлари эса маррага тобора яқинлашмоқдалар.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратда: йиғим-теримда актив иштирок этаётган ҳашарчилар (чапдан ўнгга) 34-мактаб бош пионервожатийси Н. Саппарова, 2-мактаб бош пионервожатийси С. Афонченко, 43-мактаб бош пионервожатийси З. Мансурова ҳамда хўжалик теримчиларидан У. Абдиева, З. Мараимова, Г. Комиловалар.

В. Молгачев фотоси.

Матбуот маркази хабар қилади:

БУХОРО ОБЛАСТИ

◆ Қабул пунктларига 2910 тонна «оқ олтин» етказиб берган Ғиждувон районидаги «СССР 60 йиллиги» колхози деҳқонлари маррага етдилар. Ҳар гектар ердан 32,5 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Наим Собиров, Жўрақул Саитов, Бақо Ёдгоров, Карим ва Турсун Эловлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари муваффақиятга муносиб ҳисса қўшдилар.

Моҳир механизаторлардан Алим Отақулов, Истам Бойназаров, Рамазон Шариповларнинг ғайрат-шижоати туфайли 1160 тонна пахта «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Ҳозиргача 9-10 тоннадан дурдона терган Саодат Холова, Дилрабо Ражаббоева, Ҳалима Солиева каби илғор теримчилар ўзаро мусобақада илғорлик қилишаётир.

Хўжалик меҳнаткашлари яна 300 тонна хом ашё тайёрлашга аҳд қилдилар.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ

◆ Косонсой районидаги «Дўстлик» совхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдусаттор Шарипов бошлиқ бригадаси азаматлари йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Республика хирмонига 415 тонна пахта билан ҳисса қўшилди.

Бригада коллективи ялпи хирмонни 500 тоннага етказишни кўзламоқда.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ

◆ Октябрь районидаги Собир Раҳимов номли совхознинг Сайфулла Алимов бошлиқ бригадаси заршунослари ҳозирга қадар ҳар гектар ердан 33 центнердан пахта териб олдилар. Давлатга топширилган 1785 тонна хом ашёнинг 70 проценти машиналар ҳиссасига тўғри келади. Илғор механизатор Асқар Солиев ўз агрегати бункеридан 137 тонна «оқ олтин» бўшатди. Абдурасул Шералиев, Расул Туркманов, Аҳрор Мўминов каби механизаторларнинг ҳар бири ўз машинаси ёрдамида 105 тоннадан пахта терди.

Шу райондаги «Уч қаҳрамон» совхозининг У. Қораболаев бошлиқ агроучасткаси коллективи 500 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 центнердан хирмон кўтарди. Жами ҳосилнинг 80 проценти машиналар ҳиссасига тўғри келади.

Жиззах районидаги Навоий номли колхознинг Тўпа Раҳмонқулова бошлиқ бригадасида йиллик план муддатидан илгари бажарилди. Бригада миришкорлари она-Ватанга 223 тонна «оқ олтин» армуғон этдилар.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ

◆ Урганч районидаги Чапаев номли колхоздан йиллик марра эгалланганлиги ҳақида хушхабар олинди. Бу ерда 1720 гектар ердан 32 центнердан ҳосил олиниб, қабул пунктларига 5503 тонна пахта топширилди. Машиналар бункеридан 1888 тонна «оқ олтин» тўкилди.

Шу райондаги Карл Маркс номли колхозда ҳам социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширила бошланди. Ҳозиргача 2300 тонна пахта тайёрлаган миришкорлар ялпи хирмонни 2500 тоннага етказиш мажбуриятини олдилар.

Ҳазорасп районидаги «Октябрь» колхози деҳқонлари 970 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан хом ашё териб олдилар. Давлатга 2880 тонна пахта сотилди. Сайилхон Нурметов, Юсуф Сотимов, Хударган Абдукаримов ва Турдибой Искандаровлар бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 40 центнерга етди.

Гулбаҳор Боқиева, Жамила Жуманиёзова, Ойша Эниёзова, Ҳалима Машарипова, Гуландом Матёқубоваларнинг ҳар бири 10—14 тоннадан дурдона теришга эришдилар.

Хўжаликда яна 150 тонна пахта тайёрлаш кўзланмоқда.

Гурлан районидаги «Қорақалпоғистон» ва Хива районидаги Беруний номли колхозларда ҳам пахта тайёрлаш плани бажарилди.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

◆ Ворошилов райони механизаторлари машина терими планини адо этдилар. «ЎзССР 50 йиллиги» совхозидан Норқўзи Хушиев, «СССР 50 йиллиги» совхозидан Абдуназар Исмоилов, М. Горький номли колхоздан Раҳим Ҳайдаров, «Победа» колхозидан Ҳамид Ғаниев ва бошқа кўплаб илғор механизаторларнинг мардона меҳнатлари натижасида «зангори кема»лар бункеридан жами 32 минг тонна «оқ олтин» тўкилди. Мавсум мобайнида далаларда 400 дан зиёд терим машинаси ишлади. Ҳар бир агрегатнинг ўртача иш унуми 80 тоннани ташкил этди.

ОМИЛКОРЛИК САМАРАСИ

Сариосиёлик заршунослар кейинги беш йилда биринчи марта ғалаба рапортига имзо чекиб, зафар қучдилар. Ватан омборларига 52 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» тўкдилар.

Хўш, бундай муваффақиятнинг боиси нимада? Қўлга киритилган ютуқларни асосан қандай тадбирлар таъминлади? Аввало шуни таъкидлаш керакки, кейинги даврда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги ўрта бўғин кадрлари аттестациядан ўтказилди. Уларнинг состави ишбилармон, жонкуяр мутахассислар билан мустаҳкамланди. Деҳқончилик маданиятини ошириш, меҳнатни ташкил қилиш ва ҳақ тўлашнинг прогрессив усулларини кенг жорий этишга асосий эътибор қаратилди. Хўжаликлардаги пахтачилик бригадалари йириклаштирилиб, уларнинг ер майдони ўртача ҳисобда 80 гектарга етказилди. Натижада техникадан, ўғитдан, сувдан оқилона фойдаланиш имконияти туғилди. Ҳамма жойда иш юритишнинг бригада пудрати, чек системаси усуллари қарор топди.

Иккинчидан, кўп йиллардан бери экиб келинган вилтга чалинган ғўзанинг «138-Ф» нави «Андижон-60» нави билан алмаштирилди. 10 минг гектар ерга ана шу янги нав чигити қадалди. Бундан ташқари агротехника қоидаларига ўзгариш киритилиб, ғўза қатор оралари амалда синаб кўрилган янги прогрессив метод — 55-60 сантиметр чуқурликда юмшатиш усули билан парвариш қилинди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси ғўзани вилт билан зарарланишини бартараф этди. Чигитни кенг қаторли пуштага экиш, ернинг ўз намиға текис ундириб олиш, культивация, озиқлантириш ва суғориш каби муҳим агротехника тадбирларини ўз вақтида ва сифатли бажариш, ўсимлик заракунандаларига қарши курашда биологик усулни жорий этиш, чеканка ва дефолиацияни ўз муддатида ерда юрадиган механизмлар билан ўтказиш каби чора-тадбирлар ўз самарасини берди.

Айниқса, йиғим-терим мавсумининг дастлабки кунлариданоқ уюшқоқлик ва юксак интизом билан олиб борилганлиги, машина теримига асосий диққат эътибор қаратилганлиги ҳал қилувчи роль ўйнади. Ялпи ҳосилнинг 22 минг тоннага яқини «пўлат этак»лардан тўкилди.

Райoннинг катта хирмонини яратишга «Коммунизм» совхози меҳнаткашлари катта улуш қўшдилар. Улар тайёрлов пунктларига 12,5 минг тоннадан ортиқ аъло сифатли «оқ олтин» етказиб бердилар. Совхоздаги 70 «зангори кема» билан 6,5 минг тоннадан кўпроқ пахта терилди. Илғор механик-ҳайдовчилардан А. Тўйчиев, Э. Мирзаев, Х. Комилов, М. Азимов, М. Бобомуродов, Э. Азимовлар мавсумда ўз агрегатлари бункеридан 150—170 тонна «оқ олтин» тўкдилар. Хўжаликнинг А. Ҳусанов, Т. Сафаров, Т. Тошмаматов бошлиқ алмашлаб экиш участкалари заршунослари мавжуд майдонларнинг ҳар гектаридан 35 центнер ва ундан ҳам ошириб хирмон уйдилар. С. Саидов, Х. Норбоева, Х. Давлатов, М. Мирзаев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг коллективлари гектарлар ҳосилдорлигини 40—45 центнерга етказдилар. Зулфия Абдулаҳадова бошлиқ оилавий звено аъзолари эса 7 гектар майдондан 53 центнердан пахта териб топширдилар.

Ленин номли, «Ленинизм», «Ленинград», «Свердлов номли колхозларнинг пахтакорлари ҳам фидокорона меҳнат қилиб йиллик планларини анча ошириб адо этдилар. Свердлов номли колхоз механизаторлари ҳар бир агрегат билан ўрта ҳисобда 100 тоннадан ошиқ пахта тердилар.

Район хўжаликлари далаларида ҳали ҳосил бор. «Зангори кема»лар пайкалларни тарк этиб, улар ўрнига кўсак терадиган агрегатлар иш бошлади. Қолган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун кураш қизғин тус олди. Минглаб колхозчилар, совхоз ишчилари пахтакорларга мадад бериш учун келган ёрдамчи ва кўмакчилар этак бойлаб пахтазорга кирдилар. **Сариосиёлик миришкорлар пландан ташқари давлатга яна камида 4200 тонна пахта сотишга, ялпи «оқ олтин» хирмони салмоғини 56 минг тоннага етказишга аҳду паймон қилдилар.**

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ВИЗИТ ДАВОМ ЭТМОҚДА

КАНБЕРРА, 19 ноябрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Р. Н. Нишонов бошчилигидаги СССР Олий Совети депутатлари группасининг Австралияга визити давом этмоқда.

Бугун совет парламенти аъзоларини Австралия Бош министри Р. Хоук қабул қилди. Улар Австралия раҳбарига Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллик байрамига бағишлаб Москвада ўтказилган тантаналар, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев доклади ҳақида ахборот бердилар. Депутатлар Австралия лейбористлар партияси раисининг ўринбосари, сенатор М. Биаининг нутқи партиялар ва ҳаракатлар намояндалари учрашуви қатнашчиларида катта таассурот қолдирганлигини таъкидладилар. Бу нутқ Австралия лейбористларининг партиялараро алоқаларга ва иккала мамлакатнинг ташқи сиёсат соҳасидаги ҳамкорлигига янгича ёндашувидан далолат беради.

Р. Хоукнинг диққат-эътибори олий даражадаги бўлажак Совет-Америка учрашувига ҳамда СССР билан АҚШ қуролсизланиш йўлида сарфлаётган куч-ғайратга қаратилди. Шу муносабат билан Австралия ҳукуматининг бошлиғи ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги Совет—Америка аҳдномасини маъқуллади.

Бош министр ўзининг Совет Иттифоқига бўлажак визити ниҳоятда шонли даврга тўғри келишини таъкидлади. Австралия ҳукумати СССРда қайта қуришнинг боришини, ҳам ички, ҳам халқаро соҳаларда янги сиёсий тафаккур қарор топишини диққат-эътибор билан кузатиб бормоқда, деди у.

Р. Хоук СССР билан мавжуд шартномалар негизида, шунингдек, бундан буён эришилиши мумкин бўлган янги аҳдномалар асосида савдо-иқтисодий соҳада, фан ва маданият жабҳаларида икки томонлама муносабатларни янада ривожлантиришдан ўз мамлакати манфаатдор эканлигини айтди.

* * *

СССР Олий Совети депутатлари группаси бугун Австралия федерал парламентига борди, сенат ва вакиллар палатаси мажлисларида ҳозир бўлди, иккала палата раҳбарлари ва ҳукуматнинг бир қанча министрлари билан учрашди.

Совет парламентининг аъзолари ташқи ишлар ва мудофаа бирлашган парламент комитети махсус мажлисида ҳам иштирок этдилар. Бу мажлисда ташқи сиёсат проблемалари, гуманитар масалалар, СССР билан Австралия ўртасида иқтисодий ва савдо алоқаларини ривожлантириш хусусида кенг кўламда самарали фикрлашув бўлди.

ИНТЕГРАЦИЯЛАШ ЙЎЛИ

18 ноябрь куни КПСС Марказий Комитетида мамлакат агросаноат комплексини янада ривожлантиришнинг ташкилий-иқтисодий проблемалари юзасидан илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Конференция ишида иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг секретарлари, иттифоқдош ва автоном республикалар Давлат агросаноат комитетларининг, ўлкалар ва областлар агросаноат комитетларининг раислари ва мутахассислари, агрокомбинатлар, агросаноат бирлашмалари, агрофирмалар, илмий муассасалар, илмий-ишлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш системалари, РАПОлар, колхозлар, совхозлар, агросаноат комплекси бошқа корхоналари ва ташкилотларининг раҳбарлари, бир қанча марказий министрликлар ва идораларнинг ходимлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этдилар.

Президиумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари В. И. Воротников, Е. К. Лигачев, В. П. Никонов, КПСС Марказий Комитетининг секретари Г. П. Разумовский ҳозир бўлдилар.

Конференцияни Е. К. Лигачев очди.

Партиямиз, совет халқи, деди у, муҳим босқич — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини нишонлади. Мамлакатимиз ўз юбилейини совет жамияти ҳаётининг ҳамма соҳаларини революцион тарзда қайта қуриш шароитида кутиб олди, ўз манфаатлари ва талаб-эҳтиёжларига эга бўлган инсон амалий сиёсат марказига қўйилди.

Агросаноат комплекси самарадорлигини ошириш асосида мамлакат аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан барқарор таъминлаш бу вазифани ҳал этишдаги энг муҳим масаладир. Жамиятдаги социал муҳит, унинг жипслиги ва социализмнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори кўп жиҳатдан ана шунга боғлиқдир.

КПСС Марказий Комитети партиянинг аграр сиёсатини ишлаб чиқаётиб ва уни амалга оширишни ташкил этаётиб, айни мана шундай кенг умумсиёсий позицияларга асосланмоқда, бу сиёсат 1985 йилнинг апрелидан бошлаб, айниқса актив амалга оширила бошланди.

Бироқ ишларнинг аҳволига холисона баҳо бериладиган бўлса, одамларнинг юқори сифатли хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаб-эҳтиёжи ҳали тўла қондирилмаяпти. Шу боисдан КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми озиқ-овқат билан таъминлашдаги аҳволни шу беш йиллик ичида жиддий ўзгартиришдан иборат мутлақо аниқ-равшан вазифани ўртага қўйганлиги тасодифий ҳол эмас.

КПСС Марказий Комитетининг секретари конференция муҳокамасига икки асосий масала — кооперация ва агросаноат интеграцияси асосида агросаноат комплексида бошқаришнинг янги формаларини ривожлантириш йўллари ҳамда корхоналарни тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказиш йўллари масаласи киритилганлигини таъкидлади.

Агросаноат комплекси, уни бошқариш органлари тузилганлиги, шубҳасиз, куч ва маблағларни жамлаш борасида олға томон қўйилган катта қадамдир. Лекин кўпгина ҳолларда агросаноат хизматлари юзаки бирлаштирилиб, идоравий манфаатларнинг талайгина қисми сақлаб қолинди, сарф-харажатларни камайтирган ҳолда маҳсулотнинг энг кўп ишлаб чиқарилишига эришиш йўлидан борилмаяпти. Районлар даражасида янги бошқариш органлари пайдо бўла бошлади.

Аграр саноат комбинатлари, аграр саноат бирлашмалари, агрофирмалар, илмий ишлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш системалари, хўжалик ҳисоби муносабатларининг, коллектив пудратнинг турли формалари — булар аграр экономикамиздаги чинакам янги ҳодисалардир. Бу соҳада шахсий, коллектив манфаатлар ва давлат манфаатларини бирга қўшиш ҳақидаги ленинча қоида мана шунда ўз ифодасини топади.

КПСС Марказий Комитетининг секретари тўла ва чинакам хўжалик ҳисоби ҳамда ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтишга тўхталиб, бу — агросаноат комплекси экономикасини янада демократиялашнинг конкрет кўриниши эканлигини айтди. Илгари марказий ва бошқа юқори органларда ҳал қилиб келинган жуда кўп иқтисодий масалалар ҳозир меҳнат коллективларига топширилмоқда.

В. П. Никонов «Агросаноат интеграцияси, кооперацияни ривожлантириш, корхоналарни тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказиш асосида мамлакат озиқ-овқат ресурсларини кўпайтиришни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида» доклад қилди.

Сўнгги йилларда, деб таъкидлади у, партия ва бутун халқнинг куч-ғайрати билан қишлоқ хўжалигидаги турғунлик ҳолатини анча бартараф этишга ва ишлаб чиқаришни юксалтиришни таъминлашга муваффақ бўлинди. Тармоқнинг ялпи маҳсулоти 1986—1987 йилларда ўтган беш йилликдаги ўртача йиллик даражага нисбатан деярли 10 процент кўпайди.

Агросаноат комплекси системасида қисқа даврда эришилган ижобий силжишлар экономиканинг бу соҳасида қайта қуриш авж олиб бормоқда, дейиш учун тўла асос бўла олади. Аммо бу ишнинг бошланиши, холос.

Партия ташкилотлари, совет ва хўжалик органлари, кўпгина республикалар, ўлкалар ва областлар агросаноат комплексидаги колхозларнинг, совхозларнинг, бошқа корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари, афсуски, хўжалик юритишнинг янги иқтисодий механизми вужудга келтирган ўша реал шароитлардан ҳозирча тўла фойдалана олмадилар.

Дон етиштиришни барқарор кўпайтиришни таъминлаш энг мураккаб ва масъулиятли вазифалардан биридир. Бошқа экинлар билан банд бўлган ерларнинг унумдорлигини ошириш ҳам жуда ўткир проблемадир. Амалда ҳамма жойда ем-хашак етиштирадиган майдонлардан фойдаланишга ҳамда сифатли, оқсил ва углеводлар жиҳатидан тўла балансли ем-хашак етиштиришга муносабатни тубдан ўзгартириш керак. Беш йилликнинг қолган йилларида агросаноат комплекси ялпи маҳсулотни ўстириш суръатларини 1,5 баравар, кейинчалик КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумидан кейинги дастлабки тўрт йил ичида эришилганига нисбатан 2,5 баравар кўпайтириш талаб қилинади.

Докладчи коллектив, оила ва ижара пудрати, хўжалик ҳисоби ҳамда ялпи даромадга қараб меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисида гапириб, ҳозир партия комитетлари, агросаноат органлари учун меҳнат коллективларида янгича ишлаётган ҳар бир меҳнатчи ўз ишининг чинакам хўжайини деб ҳис этиши учун тегишли маънавий-психологик вазиятни, зарур иқтисодий шароитларни яратишдан кўра муҳимроқ вазифа йўқ эканлигини уқтирди.

У тўпланган тажриба секинлик билан оммалашаётганлиги сабабларини таҳлил қилиб берди. Шу муносабат билан у тўсқинлик қилаётган асосий жиҳатларни таъкидлади.

Экономика гуркираб ривожланаётган даврда резервларни мунтазам қидириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш жуда муҳим аҳамиятга эга бўлади. Ҳозирги кунда ишнинг муваффақияти кадрларнинг хўжаликни иқтисодий жиҳатдан билимдонлик билан юрита олишига, фан ютуқлари ва илғор тажрибани кенг қўлланиш негизида ишлаб чиқаришни бошқара билишига тўла-тўкис боғлиқдир.

СССР Давлат агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари, СССР министри А. И. Иевлев қўшимча доклад қилди. У агросаноат комплекси бошқарув органларининг шу комплекс корхоналарини хўжалик юритишнинг янги шароитларига ўтказишга оид иши ҳақида гапирди.

Сўнгра қўшимча доклад билан чиққан В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси президенти, СССР Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари академик А. А. Никонов агросаноат комплексида бошқаришни ва хўжалик юритишнинг иқтисодий механизмини такомиллаштиришнинг илмий асосларига тўхталди.

Конференцияда РСФСР Давлат агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари, РСФСР министри В. И. Наумов, Белоруссия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, республика Давлат агросаноат комитетининг раиси Ю. М. Ҳусаинов, Тула областидаги «Новомосковское» агросаноат бирлашмасининг раиси В. А. Стародубцев, Украина ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, Украина ССР Фанлар академияси экономика институтининг директори И. И. Лукинов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Е. К. Лигачев конференция ишига якун ясаб, корхоналарни хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтказишни ташкил этиш иши чўзилиб кетаётганлигини таъкидлади. Марказий иқтисодий идоралар, СССР Давлат агросаноат комитети ҳамда ВАСХНИЛ, хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлашга ўтишни таъмин этадиган зарур норматив базани ишлаб чиқишни анча тезлатишлари лозим.

Маҳаллий органлардан ҳам кўпроқ активлик ва ишчанлик талаб қилинади. Уларнинг асосий вазифаси одамларни янги иқтисодий шароитда ишлашга тайёрлашдан иборат. Раҳбарлар, мутахассислар, оддий ходимлар ўқишини, улар иқтисодий билимларни умуман эмас, балки ишни хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш асосида ташкил этиш билан боғлиқ вазифаларга татбиқан конкрет эгаллашларини ташкил этиш лозим. Ҳар бир корхонанинг фаолиятини иқтисодий таҳлил қилиш, унинг фойдаланилмаган барча резервларини аниқлаш, материал-техника, молия ва меҳнат ресурслари устун йўналишларини белгилаш юзасидан катта ишларни амалга ошириш талаб қилинади. Бу ишларнинг ҳаммаси бошланғич партия ташкилотлари ва партия комитетлари фаолияти учун кенг майдон бўлиб, улар ана шу ишга бошчилик қилишлари лозим.

КПСС Марказий Комитетининг секретари ривожланаётган социализм экономикаси хўжалик юритишнинг янги босқичига қадам қўяётганлигига, бу босқичда барча поғоналардаги халқ хўжалигини бошқариш асосан иқтисодий методлар билан амалга оширилишига эътиборни жалб қилди.

Истиқбол вазифаларини ҳал этганда кундалик масалаларни эътибордан четда қолдирмаслик керак. Жумладан, чорвачилик фермаларидаги қишловни муваффақиятли ўтказиш ҳамда келгуси йилнинг кўкламги дала ишларига ва ўрим-йиғим ишларига тайёргарлик кўра бошлаш керак. Бу соҳада совет ва хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, оммавий ахборот ва пропаганда воситалари эътиборни кучайтиришлари зарур.

(ТАСС).

ИНСОН САЛОМАТЛИГИНИ КЎЗЛАБ

Кечагина Тошкентда Ўзбекистон невропатологлари, психиатрлари ва наркологларининг II съезди очилди. Съездда республикамиз областларидан, шунингдек РСФСР, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Грузия, Тожикистон, Туркманистон ва Эстониядан келган 400 дан ортиқ олим ва мутахассис иштирок этмоқда. Неврология хизматини яхшилаш, психиатрия ва наркология соҳасидаги илмий тадқиқотларнинг самарадорлиги ва сифатини ошириш, ичкиликбозликка қарши пропагандани такомиллаштириш проблемалари делегатларнинг диққат марказида турибди.

Съезддан сўнгги вақтларда республика соғлиқни сақлаш эҳтиёжлари учун ана шу соҳадаги мутахассисларни тайёрлаш ишлари бир мунча яхшиланганлиги қайд этилди. Бунда медицина олий ўқув юртлари ва врачлар малакасини ошириш институтларининг асаб касалликлари ва психиатрия кафедралари асосий база бўлиб қолди. Бироқ қабул қилинаётган чора-тадбирларга қарамай ҳали ҳам мутахассислар, хусусан невропатологлар етишмаяпти. Қишлоқ жойларда неврология хизматини ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш зарур. Психиатрия ва наркология соҳасидаги кўпгина тадқиқотлар практикадан ажралиб қолган, илмий коллективлар ўртасидаги куч-ғайратлар самарали мувофиқлаштирилмаяпти. Ҳалигача ичкиликбозлик структурасидаги йўналишлар ва ўзгаришлар, шунингдек у билан узвий боғланган гиёҳвандлик ва токсикомания проблемалари аниқланмай қолмоқда. Буларга қарши курашда шифокорлар янада кўпроқ амалий ҳаракатлар қилишлари керак.

Съезд делегатлари республика неврология, психиатрия ва наркология хизматини жадал ривожлантириш истиқболларини, диагностика проблемаларига доир, шу жумладан марказий нерв системаси, ичкиликбозлик ва гиёҳвандлик билан боғлиқ касалликларни даволаш ва уларнинг олдини олиш масалаларига оид илмий изланишларнинг асосий йўналишларини белгилаб олишлари керак.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ Р. Ҳ. АБДУЛЛАЕВни ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комиссиясининг раиси ўртоқ Раҳматулла Ҳамидуллаевич Абдуллаев Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. РОМАНОВСКИЙ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил, 19 ноябрь.

• Партия турмуши: комитет ҳисоб беради

ДЕПСИНИШ

САМАРҚАНДДАГИ «СЕРП И МОЛОТ» КОНСЕРВА КОМБИНАТИ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ЎЗ ФАОЛИЯТИГА БАҲО БЕРА ОЛМАДИ. НЕГА?

— Бугунги йиғилиш кун тартибини биласизми?

Йиғилиш бошланишидан 2 соат олдин корхонани айланарканмиз, коммунистларга ана шундай савол билан мурожаат қилдик. Улар сукут сақлашди.

— Маслаҳатлашдик, — суҳбатга аралашди партком секретари Р. Овчиев. — Анкета тарқатиб саволларга жавоб бердик.

Бир даста анкетани қўлга оламиз. Район партия комитети томонидан тайёрланган анкета саволлари пишиқ-пухта. Лекин улар бир-икки киши томонидан тўлғазилган, холос. Қолганлари эса бўш. Демак, коммунистларда бугун муҳокама этиладиган масалалар ҳақида аниқ фикр, таклиф, мулоҳаза, мушоҳада йўқ.

Одамлар кун тартибидан бехабар эканликлари йиғилиш давомида яққол сезилди. 168 нафар коммунистдан 65 нафари йиғилишга келмади. Партком секретари бунинг сабабини айтмасдан кун тартибини тасдиқлатиб олишга киришди. Доклад ҳам залда ўтирганларни жонлантиролгани йўқ. Партком секретари доклад ўқирди, ўтирганлар эса ўзларича суҳбат қуришарди. Сабаби — 14 саҳифали докладнинг учдан бир қисми кириш, қолган қисми эса умумий гаплардан иборат эди. Сўнг корхонанинг 1986 йил, 1987 йиллардаги иқтисодий фаолиятига доир барча рақамлар қалаштириб ташланди. Шу орада планлари тўлмаган цех бошлиқларининг фамилиялари айтилди. Бош инженер, директор ўринбосари ва бўлим бошлиқлари иш услублари ва усулларини ўзгартиришлари кераклиги ҳам таъкидланди. Лекин қандай қилиб? Бу савол мавҳумлигича қолди. Асосий масала — партия комитетининг фаолияти ҳақида эса ҳеч нарса дейилмади. Ахир, коммунистларга худди ана шу ҳақда ҳисоб берилиши керак эди-ку!

— Мен янгиман. Энди иш ўрганяпман, — деди секретарь.

— Шаҳар партия комитетида ишлагансиз. Унгача ҳам...

— Бу ерда партия комитети иши ташлаб қўйилган экан, уни тиклаш учун ҳали кўп вақт зарур.

Балки шундайдир. Корхонани айланиб кишилар билан учрашганимизда улар партия комитетининг таъсир кучи сезилмаётганлиги ҳақида куйиниб гапиришди. Худди шунинг учун ҳам янги секретарь Р. Овчиев (у уч ойдан бери ишлаяпти) партия комитети кундалик ҳаётдан орқада қолаётганини ўз докладида кўрсатиши, буни тузатиш чоралари ҳақида гапириши керак эди. Музокарада сўзга чиққан нотиқлар ҳам партия комитети фаолиятига тўхталмадилар, партком аъзолари берилган топшириқни уддаламаётганлиги ҳамда уларга нисбатан талабчанлик қилинмаётгани сабабини суриштирмадилар.

Ҳисобот докладида комбинат фаолияти хаспўшланиб «умуман ёмон ишламаяпмиз» деб қайд этилган бўлса-да, аслида ушбу корхонада аҳвол оғир. Маҳсулот турлари бўйича планлар барбод берилмоқда. Цехларда меҳнат шароити йўқ. Ишчи И. Назарованинг нутқи деразаларга ойна қўйиб бериш, шиша-идиш саралаш цехи ишчиси М. Абдуалиева сўзи кишилар очиқ жойда ишлашаётгани, сабзавот қабул қилиш цехи ишчиси Ҳ. Ҳасанованинг нутқи эса цехларнинг томи ремонт қилинмагани, чакка ўтиб ётганидан иборат бўлди.

Тўғри, булар ҳам муҳим масалалар. Бироқ шарбат ишлаб чиқариш цехи коммунисти С. Абдураҳмонов йиғилишдан сўнг ўзаро суҳбатда айтганидек, 15-20 йиллардан буён шу гаплар такрорланади, лекин ҳеч ким инобатга олмайди. Йиғилишда ана шундай ўзибўларчиликлар сабаби очилиши, қайта қуришнинг ҳамон депсиниш ҳолидан чиқолмаётгани таҳлил этилмоғи зарур эди. Бироқ йиғилиш одатдагидек «ўтдими — ўтди?» қабилидаги тадбирларга ўхшаб қолди.

Йиғилишда демократия, сўз эркинлиги ҳам четлаб ўтилди. Бунинг боисини йиғилишдан аввал партком секретари хонасига кирганимиздаёқ сезгандик. Илгари партия органларида ишлаган пенсионер Л. Карпашова йиғилишда сўзга чиқиши керак бўлган коммунистга нутқ ёздираётган эди. Ўз ихтиёри билан гапирмоқчи бўлганлар эса...

Райком бўлим мудири И. Мирмуҳамедов докладчи ва нотиқлар сўзидан норози бўлиб, гап бошлаши биланоқ залдан луқма ташланди:

— Биз гапирмоқчи эдик, лекин директор рўйхатга қўшмади.

Бу вақтда комбинат директори, партия комитети аъзоси И. Бобохўжаев қурилиш бўйича қандайдир мажлис борлигини рўкач қилиб йиғилишдан чиқиб кетган эди. Наҳотки, бошқа вақтда бажарилиши мумкин бўлган иш ўн иккинчи беш йилликнинг икки йили якунлари муҳокама қилинаётган ҳисобот йиғилишидан ҳам устун қўйилса?! Партком аъзоси, корхона раҳбарининг бундай муносабатига райком жиддий баҳо бермоғи керак.

Докладда жамоат ташкилотлари фаолияти ҳам четлаб ўтилди. Ваҳолонки, уларнинг ишлари айни танқид талаб бўлиб турибди. Райком вакилидан кейин минбарга чиққан пенсионер З. Раҳимова куйиниб «касаба союз комитети раиси А. Саматов ўз вазифасига нолойиқ» деганида залда ўтирган коммунистлар қарсак чалиб юборишди. Чунки уларнинг дилидаги гап айтилганди. Ҳа, кишиларнинг ҳақли талабларини бажариш ўрнига уларни сарсон-саргардон қилаётган раҳбар ана шундай танқидга дуч келиши муқаррар.

— Мени тинглашмади. Партком ҳам, касаба союз комитети ҳам кекса коммунистни назар-писанд қилишмади, — деди З. Раҳимова. — Ахир ўттиз йил шу даргоҳда ишладим. Турмуш ўртоғим ҳам узоқ йиллардан буён шу ерда. Аҳволим мушкуллашганда партия ташкилотининг бир аъзоси сифатида уларга мурожаат қилдим. Ёрдам бериш ўрнига менинг айбимни қидиришди. Сўнг область партия комитетига бордим. Қайтаётиб, йўлда партия билетимни йўқотиб қўйдим... Мана, улар мени не куйга солишди.

Одамлар ҳақида ўйлаш, ахир бу қайта қуришнинг олий принципи. Нега энди партия комитети аъзолари буни идрок этишмади? Йиллар давомида издан чиққан принцип наҳотки қайта тикланмаяпти?! Ахир, қайта қуриш даври бошланганига ҳам икки йил бўлаёзди.

— Биз июль ойидан бошлаб ўз-ўзини бошқаришга ўтдик, — дейди шарбат ишлаб чиқариш цехи бошлиғи Т. Тоҳиров. — Лекин фақат сўзда шундай бўлди, амалда эса ҳамон эскича услуб давом этяпти. Иш ҳақи ҳар тарафлама қисқартирилди. Ахир бажарилган иш миқдори ва сифатига қараб ҳақ олишимиз керак-ку. Нима учун бунинг акси бўляпти? Партия комитети секретари эса бунга аралашишдан чўчийди.

Афсуски, йиғилишда сўзга чиққан шу цех экономисти О. Ҳаққулов ҳам бу масалани четлаб ўтди. Докладчи сингари у ҳам меҳнат интизоми ҳақида гапиришни «унутди». Ваҳолонки, кадрлар бўлими бошлиғи айтганидек, бу цехда 3 ноябрда 7 киши, кейинги куни 12 киши, 5 ноябрда 6 киши ишга чиқмади. Томат тайёрлаш цехида октябрь ойида прогул 150 киши-соатни ташкил этди. Маринад цехида эса Р. Жўраева 13 кун прогул қилди. Сабзавот қабул қилиш цехида иш ҳар куни соат 10-11 да бошланади. Бундай воқеалар одат тусига кириб қолган.

Корхонада ташмачилик, майда ўғирлик сингари иллатлар чуқур илдиз отгани партия комитети тарбиявий ишни бўшаштириб юборганини кўрсатади. Шиша идишлар нормада белгиланганидан зиёд синдирилаётгани сабабли комбинат ўтган йили 352 минг сўм зарар кўрган бўлса, шу йилнинг ўн ойида 390 минг сўмга етди. Ўтган ўн ой ичида бўш турган вагонлар, брак маҳсулот учун 600 минг сўм совуриб юборилди. Лекин бунинг учун бирор киши жазо олгани йўқ.

Танқид, ўз-ўзини танқид партия ҳаётида муҳим тушунча. Бироқ комбинат партия комитети аъзолари буни идрок этишмади. Акс ҳолда партиявий раҳбарлик, иш услублари, қарорлар ижроси чуқур таҳлил этилиб коммунистларга ҳисоб берилларди. Ахир янги йилдан бошлаб корхона молиявий жиҳатдан ўз-ўзини таъминлашга ўтади. Ҳозирги аҳвол давом этаверадиган бўлса янгича иш услуби тақдири нима бўлади? Комбинатда нима учун юз минглаб сўмлик маблағлар ноишлаб чиқариш харажатлари учун сарфланмоқда? Нега баъзи цехларда ишчиларнинг маоши 87 сўмга тушиб қолди? Экономикага партиявий раҳбарлик қай даражада? Афсуски йиғилиш қатнашчилари бу ва бошқа ўнлаб саволларга жавоб ололмадилар.

Хуллас, йиғилиш шуни кўрсатдики, қайта қуришга раҳбарлик ҳақида ҳисоб бериш тўғрисидаги КПСС Марказий Комитети қарорини комбинат партия комитети яхши бажармади. Корхонада депсинишни енгиш керак бўлган кучни вужудга келтирадиган имконият бой берилди.

Кадрлар билан ишлашда бошқа яна бир ғалати услуб комбинат коммунистларини ажаблантиряпти. Корхона партия комитетида аҳвол оғирлашгач, унинг Р. Овчиевдан олдинги секретари С. Фозилов бошқа ишга кўтарилиб кетди. У ҳозир Темир йўл район партия комитетининг ташкилий бўлимида ишлаяпти.

Депсинишнинг хунук оқибатлари ҳақида жиддий хулоса ясаш пайти келди. Наҳотки, корхона партия комитети ўз ишини қайта қурмай кундалик ҳаётдан орқада қолишда давом этаверса?

Ж. МАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

Совет энергетиклари ёрдамида

Совет Иттифоқи ва Аргентина ўртасидаги ҳамкорлик муваффақиятли ривожланиб, мустаҳкамланмоқда. Бундан икки йил муқаддам Совет энергетиклари ёрдамида Костанеро ТЭСининг еттинчи блоки фойдаланишга топширилган эди. Унинг ишга тушиши билан Буэнос-Айресга хизмат кўрсатувчи иссиқлик электростанцияларининг қуввати янада ошди. Ҳозирги вақтда шунга ўхшаш блоклар Байя Бланка ТЭСида Совет энергетиклари ёрдамида монтаж қилинади. Ана шу станциянинг биринчи блоки келгуси йилдаёқ электр энергиясини бера бошлайди. Ленинград, Запорожье ва СССРнинг баъзи бошқа шаҳарлари Аргентинага иссиқлик электростанциялари асбоб-ускуналари етказиб бермоқда.

СУРАТДА: Костанеро ТЭСининг бошқарув ва назорат бош пультида.

(ТАСС фотохроникаси).

Телетайп лентасидан

ВАРШАВА. Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси бу ерда бўлган мажлисда ПБИП Марказий Комитетининг навбатдаги пленумини икки босқичда ўтказишга қарор қилди. Пленумнинг биринчи қисми шу йил 25 ноябрда, иккинчи қисми эса декабрь ойининг биринчи ярмида ўтказилади. Пленумда ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг «Социалистик янгиланишни чуқурлаштириш — Польшани ривожлантириш шарти» мавзуидаги доклади муҳокама этилади.

НЬЮ-ЙОРК. БМТ Бош Ассамблеяси Англия ва Аргентина ҳукуматларини ўз ўрталарида ҳал қилинмаган муаммоларни, шу жумладан, БМТ Уставига мувофиқ Фолкленд (Малвин) оролларининг истиқболига тааллуқли барча жиҳатларини тинч йўл билан ва узил-кесил бартараф этиш воситаларини излаб топиш мақсадида музокаралар бошлашга даъват этди. Аммо Англия сешанба куни шундай даъват билан қабул қилинган резолюцияга қарши овоз берди. Айни вақтда Аргентина ташқи ишлар ва дин ишлари министри Капуто икки томонлама проблемаларни, жумладан БМТ иродасига мувофиқ оролларнинг истиқболига доир барча жиҳатларни музокаралар столи атрофида ҳал этишни ёқлаб фикр билдирди.

(ТАСС).

● ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

ТАРИХИЙ ШАҲАРЛАР ПРОБЛЕМАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНМОҚДА

ТОКИО, 18 ноябрь. ТАСС мухбири Николай Геронин хабар қилади: бугун Киотода тарихий шаҳарлар мэрларининг тарихий аҳамиятга эга бўлган шаҳарларни асраш ва ривожлантириш проблемаларига бағишланган Халқаро конференцияси очилди. Конференцияда 24 мамлакатдаги 25 та шаҳар мэрлари ва уларнинг ўринбосарлари, мутахассислар ва олимлар қатнашмоқдалар. Учрашув иштирокчилари орасида Киев шаҳар ижроия комитетининг раиси В. В. Зигурский ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Мирсаидов бор.

Конференция қатнашчилари учта мавзуни: шаҳарни планлаштириш, маданий мерос, тарихий шаҳарлардаги саноат мавзуларини муҳокама қиладилар. Бу масалалар тарихий ёдгорликлар емирилишининг ҳамда бутун инсоният учун қадрли бўлган шаҳарларнинг ўзига хос архитектураси йўқ бўлиб кетишининг олдини олиш ишида ғоят актуалдир.

● БЕКОБОД—БХИЛАИ:

МУСТАҲКАМ ҲАМКОРЛИК УЧУН

Халқаро ишора — бош бармоқни кўрсатиш ҳаммага тушунарли, уни таржима қилишга ҳам ҳожат йўқ. Ўзбекистон металлургия заводининг мутахассислари узлуксиз металл қуювчи машиналарда стажировка ўтказишни тугаллаётган ҳинд мастерлари ишига аъло баҳо бердилар.

Бхилаи ва Визакхапатнам металлургия комбинати вакиллари Ўзбекистонда тўрт ой бўлишиб, замонавий техникани ўзлаштирдилар. Юксак сифатли электр пўлати эритишни, қуюшни ва уни чигирлашни ўрганиб олдилар.

Бу Бхилаи ва Бекобод металлургларининг биринчи йил ҳамкорлик қилиши эмас. Ўзбек корхонасида ҳиндистонлик ўнлаб мастерлар, бригадирлар, пўлат қуювчилар стажировкадан ўтганлар. Махсус ўқув синфи жиҳозланган электр пўлат қуюш цехида улар ҳар куни 5-6 соатдан бўладилар. Завод бош инженерининг Москвадаги пўлат ва қотишмалар институтини битириб келган ўринбосари Борис Дадикин бу ерда инглиз тилида лекциялар ўқийди ва амалий машғулотлар ўтказади. Бу дарслар кейин дарҳол амалий ишлар билан мустаҳкамланади.

Бу ўзига хос мактабни битириб чиққан 11 кишилик авалги группа май ойида Бекободдан Бхилаига, ўз уйига жўнаб кетган эди. Лекин Прасад Атлури, Ратх Прадош, Рао Котхури ва бошқалар ўзларининг совет мураббийларини унутганлари йўқ. Завод дўстлик ёрдамини аямаганлиги учун яқинда улардан Ўзбекистон металлургларига миннатдорчилик сўзлари изҳор қилинган хат келди.

БЕКОБОД,
Тошкент области.
(ЎзТАГ мухбири).

● ИММУНОЛОГИЯ:

ҚАРИШГА ҲУЖУМ

Қариш жараёнини қандай секинлаштириш мумкин, кекса кишилар организмининг ҳимоя қувватларини қандай қилиб кучайтириш ва инсоннинг ижодий активлигини қандай қилиб сезиларли равишда узайтириш мумкин? 18 ноябрь куни Тошкентда «Иммуна балансида ёш ўзгаришлари» мавзуида очилган Бутуниттифоқ конференцияси ана шу саволларга жавоб излашга бағишланди. Конференция ишида мамлакатнинг етакчи иммунологлари билан бирга чет эллик мутахассислар ҳам қатнашмоқдалар. Яқин вақтгача иммунологлар халқаро жамиятига раҳбарлик қилган канадалик Б. Цинандер, Европа иммунологлар жамиятининг президенти француз М. Селигманн, Австралия, Бельгия, ВХР, ГДР, Дания, Норвегия, АҚШ, Финляндия, ЧССР, Швеция олимлари Ўзбекистон пойтахтига келдилар.

Учрашув мавзусига қизиқишнинг ғоят катталиги шу билан боғлиқки, кейинги йилларда олимлар қариш инсоннинг ташқи муҳит ўзгаришларига муваффақиятли мослаша олиш ва қаттиқ ҳаяжонларга бардош бера олиш қобилиятини аста-секин йўқота бориши билан бевосита боғлиқ эканлигини аниқладилар. Иммуна системасининг заифлашуви турли касалликларни келтирибгина чиқармай, шу билан бирга ҳаётий фаолиятни, ақлий ва жисмоний имкониятларни ҳам пасайтиради. Одамни жамиятдаги актив фаолиятдан барвақт чиқиб қолиши планетадаги энг жиддий социал-иқтисодий ҳамда биология-медицина муаммоларидан бири бўлиб қолди.

Кўпгина мамлакатлар иммунологларининг куч-ғайратларини бирлаштириш вақт ўтиши билан инсон организмининг мустаҳкамлигини емирувчи жараёнлар механизмини англаб олишга ёрдам беради. (ЎзТАГ).

ҲОСИЛ•87

ҲАР БИР МЕҲНАТЧИ ҲОСИЛНИ ТЕЗРОҚ ТЕРИБ ОЛИШГА, ҲАВО ОЧИҚ КУНЛАРДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШГА ЭРИШСИН!

• «Совет Ўзбекистони» йўлланмаси билан

Ҳорманг, шаҳарлик ҳашарчилар

Бу йилги куз ташвишлари ҳеч қачон ёдимиздан чиқмаса керак.

Ҳар куни эрта тонг кўкка қараймиз— булут йўқми, ёмғир ёғмайдими?

Ёғингарчиликдан юрак олдириб қўйдик. Бир парча булут, бир томчи ёмғир ҳам вужудларни қақшатади. Шунда ҳамманинг хаёлига бир савол келади: пахта нима бўлади?

Бу оддий, шунчаки савол эмас. Унинг замирида ҳосил тақдири учун қайғуриш, унинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун жонбозлик бор.

Биз Жиззах, Сирдарё областлари пахтазорларида бўлиб, ҳашарчилар билан учрашганимизда яна бир бор шунга ишонч ҳосил қилдик.

Биласиз, Жиззах ва Сирдарё республикамиздаги ишчи кучи ниҳоятда таҳчил бўлган областлардан. Бу ерда асосий куч — техника. Қуёшли кунларда бир кунлик терим уч-тўрт процентни ташкил қилганлиги, ёғингарчиликлардан сўнг бу кўрсаткич бирдан тушиб кетганлиги ҳам шундан.

Ҳа, ёғингарчилик ишнинг белига тепди. Энди бутун умид шаҳарлик ҳашарчилардан. Ҳашарчилар эса қор-ёмғирни писанд қилмай пахта териб умидни оқламоқда.

Ильич районига қарашли «Правда» газетаси номли совхоздамиз. Совхоз далаларида иш қайнайди... Кенг пахта майдонларида ҳашарчилар... Терилган пахталар йўл чеккасидаги тележкаларга ағдарилиб, кетма-кет пахта пунктларига жўнатилмоқда. Ҳашарчилар Тошкент автомобиль ва йўллар институти студентлари экан.

— Институтимизнинг бешта факультетидан 2 минг 30 та талаба ҳашарга чиққан, — деди институт партия ташкилотининг секретари П .М. Сартаев. —Студентлар факультет ва группаларга қараб тўққизта жойда пахта термоқда. Улар отрядларга бўлинган. Ҳар бир отряднинг ўз командири ва комиссари бор. Студентларимиз ҳар куни совхоз хирмонига тонна-тонна пахта топширишяпти. Теримчилар ўртасида социалистик мусобақа ташкил этилган. Ҳар беш кунда мусобақа якунланади. Ғолиб чиққан отряд ва теримчилар пул мукофоти билан тақдирланади.

Куз охирлаб қолган. Кечқурунлари ҳаво анча совуқ. Шунинг учун ҳам биз студентларнинг яшаш, дам олиш шароитлари билан ҳам қизиқдик. — Албатта, ҳашарчиларнинг яшаш шароитлари қулай бўлмаса, меҳнат унумдорлиги ҳақида гапириш қийин. Мен боя студентларимиз тўққизта участкада теряпти, дедим. Ана шу 9 та ётоқхонадан 6 тасини ўзимиз қурганмиз. Уларда барча зарур шарт-шароитлар — новвойхона, душ, ҳаммом бор. Ётоқхона учун мослаштирилган биноларда ҳам совхоз раҳбарларининг ёрдамида яхши шароит яратилди...

5-бўлимнинг 5-бригадасида йўл машиналари факультети студентлари меҳнат қилишмоқда. Факультет штабида деворий газета ва терим экранига кўзимиз тушди. Экранга отрядларнинг кунлик терим натижаси ёзиб борилар экан. Биз унга разм солиб биринчи отряднинг терим суръатини муттасил ошириб, ҳозир факультет бўйича биринчи ўринга, институт бўйича эса иккинчи ўринга чиқиб олганлигини билиб олдик.

Пахтазор. Барглари сарғайиб қовжираган ғўзаларда очилган пахталар кўп, кўсаклар эса ундан ҳам... Эгатларда ҳашарчилар лўппи пахталарни теришмоқда.

1-отряднинг командири Қодир Сотволдиев, комиссари эса Икром Холмуродов экан.

— Отрядимиз ҳар бир аъзоси кунига 40-45 килограммдан пахта териб беряпти, —дейди комиссар Икром Холмуродов. —Айниқса Адҳам Муродов, Сирожиддин Холбоев, Ёқуб Каримовлар бошқаларга ўрнак бўлмоқда. Масалан, Ёқуб Каримов бир кунда 186 килограмм пахта териб рекорд ўрнатди. Абдувоҳид Йўлдошев 180 килограммга етказди.

— Талабалар орасида Афғонистонда хизмат қилиб қайтган интернационалист жангчилардан ҳам бор. Масалан, комиссаримиз Икромжон душманлар билан бўлган жангда яраланган, баданида осколка бор, у пахта теримига чиқмай Тошкентда қолиши, дам олиши мумкин эди. Аммо у бундай қилмади, ҳамма қатори ҳашарга келди.

Биз улар билан суҳбатлашар эканмиз, яна бир қувончли воқеанинг гувоҳи бўлдик. 1-отряд аъзолари бир беш кунликда ишлаб топган маблағини Тошкентда барпо қилинадиган интернационал-жангчи монументи қурилиши учун ўтказишга қарор қилишибди. Бу 400 сўмга яқин пул.

Инженер-иқтисодчилар факультети жойлашган ерга борар эканмиз, кўзимиз бино деворидаги ёзувларга тушди. Бу бино Тошкент автомобиль ва йўллар институти студентлари томонидан Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига бағишлаб қурилган, —деган ёзувни ўқиб туриб, институт партия ташкилоти секретарининг: «талабалар истиқомат қилаётган биноларнинг 6 тасини институт студентларининг ўзлари қурган», —деган сўзларини эсладик.

Бинонинг ичига кирдик. Каравотлар икки қатор қилиб қўйилган. Хонанинг икки томонига печка ўрнатилган, Ҳаммом, душ эса шундоққина бино ёнгинасида.

Қисқаси, ишдан чарчаб қайтган ҳашарчиларнинг дам олишлари учун ҳамма нарса кўзда тутилган эди. Кўз олдимизга Жиззах областининг Арнасой районида пахта тераётган талабалар келди. Улар яшайдиган бинодан чакка ўтар, совуқ эди. Афсуски, бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Модомики, гап пахтанинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмасдан териш ҳақида борар экан, ҳашарчиларнинг дам олишини унутиб бўлмайди. Масаланинг мана шу томонига агропромдаги масъул ўртоқлар ҳамда олий ўқув юртларининг раҳбарлари жиддийроқ эътибор беришлари керакка ўхшайди. Бу борада Тошкент автомобиль ва йўллар институти ҳамда Сирдарё область Ильич районидаги «Правда» газетаси номли совхоз раҳбарлари ўртасидаги ҳамкорликни ҳавас қилса арзийди.

Ҳамон республикамизда пахта йиғим-теримида ҳашарчиларга эҳтиёж бор экан, мутасадди ўртоқлар ҳашарчиларнинг яшаш, дам олишлари учун қулай шароитлар яратиш устида олдиндан астойдил бош қотиришлари керак! Бу долзарб талабдир!

Об-ҳаво қийинчиликларига қарамай республикамизнинг «оқ олтин» хирмони кундан кунга юксалмоқда. Бугун пахта далаларида беш миллионлик довонни забт этиш учун кураш қизғин давом этмоқда. Сиз, азиз шаҳарлик ҳашарчилар, бу курашдан четда турмаяпсиз. Шунинг учун ҳам биз чин дилдан:

— Ҳорманг, шаҳарлик ҳашарчилар! — деймиз.

Худойберди ТЎХТАБОЕВ, Шоҳруҳ АКБАРОВ.

ВОДИЙ САФАРИ

Республика ЛКСМ Марказий Комитети «Ўзбекистон комсомоли» агитпоездининг навбатдан ташқари махсус рейсини ташкил этди. У пахтакорларимиз учун муҳим синов палласига тўғри келди.

Агитпоезд составида таниқли санъаткорлар, истеъдодли адиблар, ҳаваскорлар, партия ва комсомол ветеранлари бор. Улар Андижон ва Наманган областларига қилган сафарларидан сўнг ҳозир фарғоналиклар ҳузурида меҳмон бўлиб туришибди. Агитпоезд қатнашчилари учта группага бўлинишган. Иккита группада шоирлар ва халқ чолғу ансамбли ижрочилари, хонандалар бўлса, учинчи группа дискоклубдан иборатдир. Тошкент давлат медицина институтининг «Кардио» дискоклуби студентларга маданий хизмат кўрсатаётир. Айни пайтда агитпоезд вагонида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети қошидаги республика комсомоли тарихи музейи бўлими ишлаб турибди.

Шоирлардан Абдулла Орипов, Ойдин Ҳожиева, Мирза Кенжабоевларнинг чиқишлари, хонандалардан Шерали Жўраев, Олимжон Орифжоновларнинг куй-қўшиқлари, раққоса Рушана Султонованинг дилрабо рақслари, оригинал жанр ижрочиси Саттор Исломовнинг мафтункор номерлари йиғилганлар томонидан қизғин кутиб олинмоқда.

Яна бир янгилик. Республика «Комсомол прожектори» («КП») пахтакорлар ва ҳашарчиларнинг иш ва яшаш шароитлари тўғрисида рейдлар ўтказишни планлаштирмоқда. Бунинг учун «КП» штабига қатор министрликлардан вакиллар таклиф этилган. Улар махсус материаллар тайёрлайдилар ва улар юзасидан тегишли чора-тадбирлар кўрилишини таъминлайдилар.

Суратларда: агитпоезд аъзолари дала шийпонларида концерт бермоқдалар.

Е. БОТИРОВ фотолари.

Қийинчиликларга қарамай

Наманган районидаги Ленин номли колхознинг меҳнатга лаёқатли бутун аҳолиси далаларда қолган кўракни ва тўкилган пахтани теришга чиқди. Ҳар куни 1300 дан ортиқ киши 40—45 тонна ёки йиллик планнинг бир ярим проценти миқдорида пахта термоқда.

Хўжалик раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилоти теримчиларнинг меҳнат қилиши ва дам олиши учун яхши шароит яратдилар.

Йиллик план ҳозирча 80 процент бажарилди. Лекин далаларда планни бажаришга етадиган ҳосил бор. Пахтакорлар ноябрнинг охиригача мавсум қийинчиликларига қарамай, уч минг тонна пахта териб, топшириқни муваффақиятли уддалашга сўз бердилар. (ЎзТАГ).

• Матбуот маркази учун интервьюлар

МЕҲНАТ ЗАФАР КЕЛТИРАДИ

Сурхондарё области пахта тайёрлаш бўйича республикада биринчи ўринни эгаллаб турибди. Йиллик планни бажариш учун бир неча процент пахта тайёрланиши керак, холос. Лекин ана шу процентларни тўплаб олиш жуда қийин бўляпти. Ёғин-сочинли кунлар эшик қоқиб турибди. Далаларда пахта ҳосили тобора камаймоқда. Бу ҳосилни йиғиб-териб олиш борган сари қийинлашмоқда.

Область партия комитети қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати бўлимининг мудири Ш. ЮНУСОВ ЎзТАГ мухбири Е. Величанскаяга йиғим-теримни тезроқ тугаллаш учун нима ишлар қилинаётганлиги ҳақида сўзлаб берди.

— Деҳқонларимиз табиат инжиқликлари, ноқулай об-ҳаво шароитларига қарамай, йиғим-теримни муваффақиятли олиб боришаётганини аниқ айтиш мумкин. Областимиздаги 13 райондан бештаси, колхозларнинг ярмидан кўпроғи, совхозларнинг деярли учдан бири давлатга пахта сотиш планини уддалаб бўлишди. Ҳар уч пахтачилик бригадасининг бири социалистик мажбурият ҳисобига хом ашё топширмоқда. Умуман, область бўйича ингичка толали хом ашё тайёрлаш плани бажарилди. Сифат кўрсаткичлари ҳам қувонтирмоқда: давлатга топширилган пахтанинг 72 проценти биринчи сортга қабул қилинди.

Теримда юксак суръат таъминланганининг асосий сабабларидан бири кўпгина хўжаликларда ҳосилни машиналар ёрдамида териб олишга эътибор берилаётганлигидадир. Бугунги кунгача тайёрланган 475 минг тонна пахтанинг 250 минг тоннаси бункерлардан тўкилди. Ҳозир ҳам, теримнинг якунловчи босқичида пахта далаларида 1200 дан ортиқ комбайн ишламоқда. Ўтган йили худди шу пайтда бор-йўғи 190 та пахта териш машинаси ишлатилган эди. Кўрак терувчи ҳамда кўрак чувувчи машиналар ҳам ишга солинган.

Шаҳарлар ва район марказлари аҳолиси, студентлар, ўрта махсус билим юртларининг ўқувчилари пахта теримида фаол иштирок этмоқдалар. Ветеранлар ҳам ёрдамга келишди. Ҳозир ҳар куни далаларда ишлаётганлар сони ноябрь ойи бошидагига қараганда қарийб 20 минг кишига кўпайди. Шуни ҳам айтиш керакки, бу йил шаҳарликлар ва ўқувчилар пахта теримига ўтган йилдагига нисбатан бир ой кечроқ чиқдилар. Бу ҳам техникадан янада кенгроқ фойдаланиш натижасидир.

Хом ашёни қуритиш — муҳим масала. Пахта заводларидаги ва тайёрлов пунктларидаги барча 43 та қуритиш ва тозалаш цехлари ишлаб турибди. Кўпгина колхозлар ва совхозларнинг хирмонларида мувақќат қуритгич цехлари жиҳозланган. Буларнинг ҳаммаси тайёрланаётган хом ашёни қиёмига етказиб қуритиш имконини беради.

Мана шу қизғин кунларда кўпгина колхоз ва совхозларнинг партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари социалистик мусобақанинг янада самарали бўлишини таъминламоқдалар. Бригадалар, участкалар, умуман хўжаликлар бўйича ҳар куни социалистик мусобақа якунлари чиқарилади, энг яхши механик-ҳайдовчиларга, теримчиларга вимпеллар, пул мукофотлари топширилади. Терилган пахта учун ҳақ тўлаш нархи оширилди.

Юқорида айтилган гаплардан барча мавжуд резервлардан дуруст фойдаланилди, деган хулоса келиб чиқмайди, албатта. Афсуски, бир қатор хўжаликлар планни бажарганларидан сўнг терим ва пахта топшириш суръатини пасайтириб юбордилар. Масалан, Қумқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхозида ва Ульянов номли совхозда, бошқа бир қатор коллективларда шундай ҳолат рўй берди. Ҳамма ерда ҳам пахтакорларга ёрдамга келган кишилар учун зарур шарт-шароитлар яратилган деб бўлмайди. Район партия комитетлари етиштирилган барча ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш, планнигина эмас, айни вақтда юбилей йили юксак социалистик мажбуриятларини ҳам бажариш учун ана шу камчиликларни тугатиш юзасидан барча чораларни кўришлари шарт.

(ЎзТАГ).

ҲОСИЛНИНГ СЎНГГИ ЧАНОҒИНИ ҲАМ ЕРДА ҚОЛДИРМАЙМИЗ

Терим суръати бўйича республика мусобақасида хоразмлик пахтакорлар карвонбошилик ўрнини бошқаларга бўшатиб бердилар. Лекин деҳқонлар биринчилар қаторида пахта тайёрлаш планини бажаришга жиддий киришганлар. Хоразм область партия комитети қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати бўлимининг мудири С. ҲУСАИНОВ пахтакорларнинг бугунги ишлари ва интилишлари ҳақида ЎзТАГ мухбири Ю. Иброҳимовга сўзлаб берди.

— Бу йил умуман область пахтакорлари ёмон ишлаётганлари йўқ. Мўл ҳосил етиштирилди. Хонқа ва Гурлан районлари планни бажариб қўйдилар. Кеча Ҳазорасп район меҳнаткашлари рапортга имзо чекдилар. Урганч райони деҳқонлари бугун-эрта планни уддалайдилар. 18 ноябргача олинган маълумотга кўра, 25 та хўжалик, 500 дан ортиқ бригада социалистик мажбурият ҳисобига пахта термоқда.

Колхозчилар ва кўп сонли ёрдамчиларнинг бугунги бурчи далада бир дона ҳам чаноқ қолдирмасликдир. Бунинг учун барча куч ва воситаларни ишга солиш юзасидан қўшимча тадбирлар кўриш талаб қилинди.

Кўпгина хўжаликларда бу вазифаларни ҳал қилишга партиявий, давлат нуқтаи назаридан ёндашилди. Ҳазорасп, Хива, Урганч районларидаги кўпгина бригадалар терим суръатини пасайтирмай тер тўкмоқдалар. Хива районида ҳозир теримга 15 мингдан ортиқ киши жалб этилган. Улар унумли меҳнат қилиши ва яхши дам олиши учун барча шароитлар яратилган.

— Ҳозир пахтакорлар учун энг муҳим муаммо нималардан иборат? Нима учун баъзи хўжаликлар аллақачоноқ планни бажариб бўлдилар-у бошқалари теримни чўзиб юбордилар?

— Афсуски, қолоқ хўжаликларда ҳалигача беғамлик, хотиржамлик ҳукмрон. Масалан, Хива районидаги Дзержинский номли колхозда оғир меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилни териб олишга ҳар куни юзлаб колхозчилар чиқишмаяпти. Боғот районидаги Дўсов номли, Янгиариқ районидаги Чапаев номли, Шовот районидаги «Ленинизм», Қўшкўпир районидаги Карл Маркс номли, Янгибозор районидаги Куйбишев номли колхозларда ишга масъулиятсизлик билан қарамоқдалар.

Бундай муносабат умумий ишга сезиларли зарар келтиради. Бугунги вазифа куч-ғайратларни икки баравар, уч баравар оширишдан иборат. Бунда асосий эътиборни техникага қаратиш — кўрак терувчи ва кўрак тозаловчи машиналар кеча-ю кундуз ишлашини ташкил этиш лозим. Кўпгина хўжаликларда улардан унумли фойдаланилмаяпти. Қўшкўпир районида эса кўрак терувчи машиналарнинг учдан икки қисми ишга солинган, холос. Боғот районида кўрак тозаловчи машиналардан ёмон фойдаланилмоқда.

Далаларда ҳали ҳосил кўп. Ҳар бир киши ҳосил тақдири учун шахсан жавобгар эканлигини тушуниши керак. Коммунистлар, Советларнинг депутатлари, комсомоллар ҳосил учун жангнинг олдинги сафларида боришлари зарур.

(ЎзТАГ).

ДИҚҚАТ: ЯНГИЛИК

САМАРАЛИ АГРЕГАТ

Бухоро районидаги Энгельс номли колхоз техника паркида эскирган «ХВ—14» икки қаторли пахта териш машиналари кўп вақтдан буён бехуда жой эгаллаб турарди. Бу йилги тиғиз мавсумда улардан фойдаланишнинг иложи йўқмикан? Колхоз ва район агросаноат бирлашмаси ишлаб чиқариш корхонаси мутахассислари шу муаммони муваффақиятли ҳал қилишди.

Энди бу машиналар такомиллаштирилиб, подборщик сифатида ишлатилмоқда. Рационализаторлар ўз мақсадларига машинанинг пахта териш аппаратларини олиб, ҳаво тортиш йўлига иккита кенг қувурни улаш йўли билан эришишди.

Мана бир неча кундан буён хўжаликнинг Э. Қиличев бошлиқ бригадасида дастлабки такомиллаштирилган техника ёрдамида эгатларга тўкилган пахта тез ва сифатли йиғиштириб олинмоқда. Механизатор Х. Баков ва унинг ёрдамчиси Т. Сангинов бригада даласидан ҳар куни 15—20 тоннадан подбор термоқда.

РАПО мутахассислари район хўжаликларидаги барча шундай техникани қисқа муддатда такомиллаштириб, далага сафарбар этиш тадбирларини кўришаётир.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МАРРА—5 МИНГ ТОННА

Совхозимиз коммунистлари, барча меҳнаткашлари давлатга пахта сотиш йиллик планларини ошириб бажаришди. Қабул пунктига 4450 тонна ўрнига 4628 тонна юқори сифатли «оқ олтин» топширилди.

Албатта, улкан ютуққа ўз ўзидан эришилгани йўқ. Бу йилги шароитни ҳисобга олиб, мавсум бошида йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказишнинг пишиқ-пухта режаларини ишлаб чиқдик. Белгиланган тадбирларнинг бекаму кўст бажарилиши устидан назорат кучайтирилди. Кўрган чора-тадбирларимиз натижасида терим суръатининг доимо юқори бўлиши таъминланди.

Кўплаб коллективлар пахтани тез ва соз териб топширишда ибрат кўрсатиб ишлашди. Бўта Мирзаев, Эшмурод Бобонқулов, Тоштемир Расулов, Анвар Пардаев, Маҳмуд Имомов, Тўйчи Худойбердиев кабилар бошлиқ бригадалар аъзолари йиллик планларини муддатидан илгари адо этиб, ҳар гектар ердан пландаги 22 центнер ўрнига 25 центнердан хирмон кўтардилар.

Рўзимурод Жўраев, Назар Сафаров, Насибали Маҳмадқулов, Менглибой Қаршиев, Самад Бердиев, Борот Қувондиқов, Зиёдулла Ўролов каби механизаторларнинг ҳар бири машиналар бункеридан 100 тоннадан пахта тўкдилар. Чевар теримчиларимизнинг шижоати ҳам таҳсинга лойиқ. Шарофат Рустамова, Насиба Суярова, Умида Қурбонова, Раъно Менгликулова каби илғорлар ҳозиргача 7—9 тоннадан пахта териб, хирмонга барака киритдилар.

Биз шу кунларда дала ишларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси қарори асосида ташкил этяпмиз. Пахтазорларда 200 га яқин коммунист, мингдан зиёд комсомол, 100 га яқин маҳаллий Советлар депутатлари жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Мақсадимиз — далада бор ҳосилни тез фурсатда йиғиб-териб олиб, ялпи хирмонни 5 минг тоннага етказишдан иборат.

Р. НОРБЎТАЕВ,
Қамаши районидаги «Фарғона» совхози директори.

Б. ХУДОЙБЕРДИЕВ,
совхоз партия комитетининг секретари.

ПУДРАТ УСУЛИ НИМА БЕРДИ

Жалолқудуқ районида хўжалик ҳисобини жорий этиш тажрибасидан

Шу йилнинг бошида жалолқудуқликлар қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида тўлиқ звено ва оила пудратини жорий қилишганди. Янгича ишлашнинг самараси тез орада яққол билинди. Район чорвадорлари ўн ойда сут, гўшт, тухум етиштириш планларини муваффақиятли бажаришди. 9 ойда бир центнер сутнинг таннархи ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 3 сўм 35 тийинга арзонлашди. Бир центнер қорамол гўштининг таннархи эса 24 сўм 90 тийинга камайди.

Илғор метод чорвачиликни механизациялашга ҳам йўл очди. Райондаги барча хўжаликларнинг чорвачилик комплексларида молларни озиқлантириш, сут соғиш, суғориш тўлиқ механизация воситалари зиммасига юклатилди. Шу йилнинг ўзида Свердлов номли, К. Маркс номли, Димитров номли, «Коммунизм» колхозлари, Ильич номли, С. Орджоникидзе номли совхозларнинг чорвачилик комплекслари реконструкция қилинди. Қолган бешта хўжаликда ҳам реконструкциялаш ишлари олиб борилаётир.

Ўтган йили Орджоникидзе номли совхознинг сут-товар фермасида 26 нафар киши меҳнат қилган эди. Жорий йилда эса уларнинг сони 14 тага камайди. Меҳнаткашларнинг талабига кўра ферма мудири, лаборант, 3 нафар қоровул, етти нафар сут соғувчи, бузоқбоқар, ёрдамчи ишчи штатлари қисқартирилди. Шунга қарамай, совхоз чорвадорларининг меҳнат ютуқлари кўпайди. 7 ноябргача гўшт, тухум, жун тайёрлаш план топшириқлари муддатидан аввал уддаланди. Меҳнат унумдорлиги ортиб, бир центнер сутнинг таннархи 7 сўмга камайди.

— Юқоридагидек фактларни исталган хўжалик мисолида кўриш мумкин, — дейди район агросаноат бирлашмасининг раиси Абдукомил Аблазов. — Энг муҳими, хўжалик ҳисоби юритиляпти. Ҳар хўжаликнинг чорвадори ишнинг пировард натижаси ва маҳсулот сифати учун қизиқмоқда. Чунки янгича ишлаш туфайли уларнинг моддий манфаатдорлиги 30—40 процент ортди.

Ҳа, чорвадорларнинг фаолиятида ижобий ўзгаришлар: ташаббускорлик, тежамкорлик, ишчанлик, мураббийчилик, касб маҳоратини ошириш, техникага ихлос ортмоқда. Подалар, отарларда наслли моллар ва қўй-эчкиларни кўпайтириш, уларни тўйимли рацион асосида парваришлаш, маҳсулдорлигини оширишга ҳаракат кучайди. Жумладан, қишловга пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Ем-хашак ва сервитамин озуқа жамғаришга эътибор беріляпти. Қишнинг совуқ кунларида ҳам ишлаб чиқариш участкаларида унумли меҳнат қилиш ва мавжуд техника воситаларидан ўринли фойдаланишнинг чора тадбирлари кўрилмоқда.

Янгича ишлаш пахтакорларга нима берди? Айни пайтда районда 1782 та пудратчи звенолар бор. Шундан 1281 тасини оилавий звено ташкил этади. Пудратчилар чигитни экишдан то ҳосилни йиғиштириб, пахта тайёрлаш пунктига топширгунча бўлган барча жараёнларни ўзлари кўнгилдагидек бажаришмоқда. Янги ҳосилнинг лаборатория анализларигача қизиқишмоқда. Бу, хўжаликлар билан пахта тозалаш заводлари ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилаётир. Деҳқонлар сифатли тола етиштиришнинг афзаллигини тушуниб етдилар. Заводлар ҳам пахтакорларга ҳосилнинг миқдорига эмас, толанинг чиқишига қараб пул тўлашяпти.

Районда пахтачиликни механизациялашга янада кенгроқ йўл очилмоқда. Чунки йиғим-теримда «зангори кема»лардан фойдаланилса, маҳсулот таннархи анча арзон тушади. Масалан, бир тонна пахта қўлда терилса, пудратчи коллектив ўртача 70 сўм йўқотади. Агарда машинадан фойдаланилса, ортиғи билан ўн сўм сарфланади. Районда шу боисдан жорий йилда машина теримига умумий экин майдонининг 60 проценти ажратилди. 75 та қўшимча янги «зангори кема»лар сотиб олинди. Пудратчиларни алоҳида-алоҳида прицеплар билан таъминлаш мақсадида қўшимча 200 тага яқин янги прицеп келтирилди. Шуниси таҳсинга лойиқки, пудратчи коллективларда тез орада «ўзлари»нинг механик ҳайдовчилари етишиб чиқди.

«Ойим» совхозида 113 та пудратчи звено бор. Улардан 62 таси оилавий звенодир. Совхоздаги звеноларнинг кўпчилиги областда биринчилар қаторида пахта тайёрлаш йиллик планини бажаришди. Натижада совхозда ҳам пахта тайёрлаш плани барвақт адо этилди.

Районда меҳнатни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштиришда чек системасидан фойдаланиш ҳам ижобий самара беряпти. Яъни бу йил барча звено ва оилавий звенолар бошлиқларига чек дафтарчаси берилди. Бу ўз харажатларингни ўзинг ҳисобла, деган гап.

Ана шундай изланишлар эвазига районда ишлаб чиқариш харажатлари кескин камайди. Масалан, «Ғалабанинг 30 йиллиги» колхозида 9 ойда умумий ишлаб чиқариш харажатларидан планга нисбатан 123 минг, Ильич номли совхозда 1 миллион 584 минг, Орджоникидзе номли совхозда 1 миллион 594 минг сўм тежалди. Район бўйича 9 ойда 1 миллион 448 минг сўм тежалди.

Очиғини айтганда, район ерлари заҳкаш, об-ҳавоси паст. Табиат инжиқликлари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ишида жиддий қийинчиликларни туғдирмоқда.

— Лекин жалолқудуқликлар табиий офатга қарши фидокорона иш қилишаётир, — дейди касаба союзлари область Советининг раиси М. Ғ. Музаффарова. — Агросаноат бирлашмаси томонидан қулай иш шароитлари яратилди. Жумладан табиий офатдан кейин дала шийпонларига 225 та чўян печка, 203 тонна кўмир тарқатилди. Пахтакорларга 4 мингга яқин резина этик, махсус иссиқ кийимлар берилди, иссиқ овқат ташкил қилинди. Транспорт таъминоти яхшиланди.

Пахтакорлар бундай ғамхўрликка жавобан астойдил меҳнат қилишаётир.

С. АБДУРАҲИМОВ.

• Турмуш чорраҳаларида

Эл оғзига, назарига тушган, таъриф-тавсифи анчайин баён этилган кишилар тўғрисида бирор нарса ёзиш мушкуллиги аниқ. Зеро, бундайлар ҳақида қанча ёзсанг ҳам камдек туюлаверади. Антонина Павловна Хлебушкина мўътабар аёллардан. Бугунги кунда уни таниганларнинг ҳаммаси чуқур ҳурмати, юксак эъзозини бир сўзда жамлаб, «ойижон» деб аташади. Дарвоқе, уч мингдан ортиқ фарзандга ҳақиқий она бўлиш... айтишга осон, холос.

...Телефоннинг бемаҳал жиринглаши энди кўзи илинган Антонина Павловнани чўчитиб юборди. Бундай қўнғироқларга одатланган бўлса-да, боягина уни уйига кузатган болалари бир зумда кўз ўнгидан ўтди. «Қайси бирига нима бўлдийкин? Ишқилиб тинчлик бўлсинда», ўзича пичирлаб трубкани кўтарди.

— Ойижон... — пионервожатий Бахтиёрнинг ҳаяжонли овози эшитилди. — Ойижон, тезроқ етиб келинг, бир нарса кўрсатаман.

— Бемаҳалда-я, эрта билан барвақт борсам-чи?

— Ҳозир етиб кела қолинг...

Мудира болалар уйига келганда вақт алламаҳал бўлса-да, деярли ҳамма, ҳатто катта ёшдаги болалар ҳам уйғоқ эди. Антонина Павловна тарбиячилар, қоровул амакига нима гап, дегандай бир-бир қаради-да, хонасига кириб бораркан, диванда пишиллаб ухлаб ётган болага кўзи тушди. Бахтиёр бир парча қоғозни унинг қўлига тутқазди. Хатда шундай ёзилган эди: «Муҳтарама А. Павловна! Ўтинаман, мени айбламанг, бундан бошқа иложим йўқ эди. Болапарварлигингиз таърифини эшитганман. Шу сабабли ўғилчамни, кўзимнинг оқу қорасини Сизга, фақат Сизга ишониб ташлаб кетяпман. Сизнинг бағрингизда бўлса, ўғлимдан кўнглим хотиржам».

Диваннинг бир четига беҳолгина ўтирган мудиранинг қаттиқ ҳаяжонланганиданми, бутун вужудини муздек тер қоплади. Ўзини босишга ҳар қанча уринмасин, лаблари, қўллари титрарди. Унинг оғир хўрсинганини хонага кирганлар ҳам эшитишди. Тарбиячи Бахтиёрнинг қулоғига шивирлади: «Ойижонимизнинг яраси янгиланадиган бўлди-да». Хурсанд қиламан деб бемаҳал безовта қилганидан хижолат бўлиб, нима қиларини билмай турган Бахтиёрга бу гап қаттиқ таъсир қилди. «Ахир, болаларни жуда яхши кўрадилар-у, наҳотки биргина шунга...»

— Ойижон, мени кечиринг, сизни хафа қилиб қўйганга ўхшайман, — Бахтиёр охири чидай олмади.

Боятдан бери ўз хаёли билан банд Антонина Павловна гўё пионервожатийни энди кўраётгандай, унга тикилиб турди-да, сўради:

— Онасини кўрдингми?

— Йўқ, — жавоб берди Бахтиёр.

— Ўзим учратганимда балки гаплашиб кўрармидим, бундай қилмасликка кўндирармидим. Алам-аччиқда кўзига боласи ҳам кўринмайди-да, кейин бир умр виждони азобланади. Нима деб аташни ҳам билмайсан буларни. Ахир болаларда нима гуноҳ? Отаси оталик ҳиссини унутиб, ўз ҳузурини ўйласа, онаси фарзандига оналик меҳрини бахшида қилишдан енгил-елпи ҳаётни афзал кўрса... Эр-хотиннинг жанжали, ичкиликка ружу қўйган отанинг, суюқоёқ онанинг касрига бола бечора қолсинми? Наҳотки, бир қултум арақ, бегона кимсанинг эркалашлари фарзанднинг «адажон», «онажон» деган илтижоли сўзларини эшитишдан, мижжаси тўлиб-тўлиб оқаётган кўз ёшларини кўришдан ҳам «ширин» бўлса? Турмушнинг «мушт»и борлиги ҳаммага аён. Ана шунга «чидаган» одамгина оилали бўлади. Фарзанд кўради. Бўлмасаку, яшашдан не ҳожат...

Антонина Павловна уруш етимларини кўравериб кўзи «пишиб» кетган. Бироқ у фаровон, тинч турмуш «етим»лари бўлишини сира-сира истамайди. Унинг қаттиқ изтироби ҳам, аламли яраси ҳам ана шу эди. Шу боисдан ҳамиша «Мен ҳеч қаерда, ҳеч қачон болалар уйи бўлмаслигига икки қўлимни кўтариб овоз бераман», дейди.

Антонина Павловна бугун ҳар қачонгидан вақтли келган бўлса-да, столи устидаги хатларни ўқишга улгура олмади. Нима қилсин катта оиланинг бошлиғи бўлгандан кейин... Эрталабдан ҳаммасини — озиқ-овқатдан тортиб, ётоқхоналаргача — барини кўздан кечирмаса кўнгли жойига тушмайди. Нима, қаерда кемтик бўлса, ўшани тўлдириш ҳаракатида бўлади. Болаларим қийналмасин, кўнгли ўксимасин, ўз уйида юргандек, иложи борича барчаси бисёр бўлсин, деб куйинади. Антонина Павловна кўнгли бўш, қалби тоза, салга кўзига ғилт-ғилт ёш қалқийди-ю, бироқ болалар йиғласа чидолмайди. Уларнинг кўз ёшини сира-сира оқизгиси келмайди. Кези келганда ҳам она, ҳам ота бўлиб уларнинг бошини силайди, маслаҳат беради...

Қизиғи шундаки, Антонина Павловна фақат болалар уйининг ёинки қирқ беш йил мобайнида тарбиялаган ўғил-қизининг ойижонисигина эмас, республикамизнинг турли бурчакларидан хат йўллаган каттакичикнинг энг яқин ҳамдарди, ҳамроҳи, маслаҳатгўйига айланган. Шу боис унга кўп ёзишади.

Хатлар бугун ҳам кўп эди. Ишларидан бироз бўшагач, ҳар бир хатни синчиклаб ўқийди. Айримларига эринмасдан жавоб ҳам ёзади. Бироқ Самарқанддан келган хат уни ўйлантириб қўйди. Бу хат эмас, адашган қалбнинг ўксик нидоси эди. Мактубда Д. исмли аёлнинг (Антонина Павловна илтимосига кўра унинг исмини тўла келтирмадик) изтироблари баён қилинган эди.

«Мен ҳаётда қаттиқ адашдим. Кимларгадир аччиқ қилиб, унинг аламини ўз фарзандимдан олдим. Уни туғруқхонага ташлаб кетдим. Лекин ҳаётда яхши одамлар ҳам кўп экан. Алданган, хўрланган кимсаларни суягувчилар ҳам топилар экан. Турмуш ўртоғим, том маънода ҳақиқий инсон. Назаримда мен қайта туғилдим. Турмушим буткул ўзгарди. Булар учун қизчамнинг отасидан, мен учун энг қадрдон кимсадан бир умр миннатдорман.— Бироқ энг катта хатоим — ташлаб кетган, ўзим воз кечган фарзандимни эслаб изтиробга тушаман. Кечалари мижжа қоқмай, уни ўйлайман. Тирикмикан? Кимларнинг қўлида вояга етаётган экан? Қанақа бўлган экан? Ахтарсам, топсам... дейман. Кейинги пайтларда ўйлайвериб, касал ҳам бўлиб қолдим. Шунда турмуш ўртоғим уни ўзлари қидиришга, топиб уйга олиб келишга аҳд қилдилар. Бироқ қаерга, нима деб мурожаат қилишни билмаймиз. Мен бир неча бор ўша туғруқхонага бордим. Лекин ичкарига киришга, суриштиришга ботинолмадим. Қайси юз билан яна кираман, у ердагиларга нима ҳам дейман, ахир ўзим, фақат ўзим айбдорман-ку. Антонина Павловна, Сизга энг яқин кишим сифатида юрагимни очдим. Йўл-йўриқ кўрсатинг».

Хатни ўқиб, Антонина Павловна оғир хўрсинди. «Албатта жавоб ёзиш керак, бироқ нима деб». Шу дамда мудирага ўзи ўтирган хонаям торлик қилди. Болаларнинг қий-чуви эшитилаётган коридорга чиқди. Тарбиячилар болаларни дарс тайёрлаш хоналарига чақиришар, бола эмасми, айримлари қайсарлик қилар, мураббийларга ён босгиси келмасди. Ойижонни кўришди-ю, ҳаммаси тинчишди. Хона-хоналарига кириб кетишди.

Кеча бир ўғли математикадан уй вазифасини бажаролмай унинг ёнига кирганди. Мудира билганича ёрдам

«ОЙИЖОН» —

«МАМУЛЯ»

берди-да, тарбиячилардан бирига албатта шу ўғлининг ўқитувчиси билан гаплашиш кераклигини, унинг математикани қийналиб ўзлаштираётганини айтиб, иложи бўлса қўшимча ёрдам беришини илтимос қилишни тайинлаган эди. Ҳозир ўша ёдига тушиб, унинг олдига кирди. Ўқитувчисиям анча тушунтирган кўринади. Ўзи қийналмай бажаряпти. Унинг олдида бироз ўтириб, сўнг ошхонага ўтди. Саодат опа ҳар қачонгидек куймалангани — куймаланган. Демак, болаларнинг овқати ҳар қачонгидек вақтида тайёр бўлади. Антонина Павловна бу куюнчак аёл билан гаплашишни яхши кўради. Боиси яхши кундаям, оғир дамлардаям Саодатхон опа ҳамиша у билан бирга, яқин дарддоши. Шуларни ўйларкан, Антонина Павловна боягги хатни унгаям кўрсатгиси, фикрини билгиси, маслаҳатлашгиси келди. Ҳозир мавриди эмаслигини, Саодатхон опанинг қулоғига овқати тайёр бўлмагунча барибир ҳеч нарса кирмаслигини билган мудира яна ўз хонасига қайтди. Хаёли ҳамон ўша хатда эди.

У қаердадир ўқиган: уч ўртоқдан «бахт нима?» деб сўрашганда: бири «бахт битмас-туганмас бойликда», дебди. Иккинчиси «талантли, қобилиятли бўлсайдим, ҳар қандай ишнинг этагидан тутган бўлардим», дея орзу қилибди. Учинчиси эса қисқагина «оилали бўлсам бас», дея ер чизибди. Йиллар ўтиб, кексайганда уч ўртоқ учрашиб қолишибди. «Бой бўлсамда бахтимни топа олмадим», дея гап бошлабди бири. «Мен энг талантли, қобилиятли эдим, бироқ бахт нималигини ҳис этмадим», деганда, учинчиси шундай дебди, «Оилали, бола-чақали бўлиб, бахт нима эканини мен тушундим. Бу дунёдан беармон кўз юмаман, чунки ҳаётда ишимнинг давомчилари — фарзандларим бор», деган экан.

Оилавий бахт ҳақида баҳс кетса, Антонина Павловна шуни эслайди. Ахир фарзанд-ку, ҳар бир оиланинг қувончи, шодлиги, бахти — энг улкан бойлиги. Болалик уйининг ҳамиша бозорлигини таърифламаса ҳам бўлади. Эру хотиннинг бири-бирига ишончи, меҳри-муҳаббатининг ифодаси фарзанд эмасми? Кўча-куйда бирор танишингиз билан учрашиб қолгудек бўлсангиз, дастлаб «Тинчмисан, болаларинг омонми?» деб ҳол-аҳвол сўрашади. У-бу гап бўлса: «Шу болаларни деб юрибмиз-да», дейишади. Оилада биттами, ўнтами фарзанд туғилдими, уларни едириб-ичириб, кийинтириб, тарбиялаш ота-онадан баб-баравар масъулият талаб этади.

Фарзанд ўғилми, қизми, онанинг жони. Минг тўлғоқ, минг азоб билан дунёга келган чақалоқнинг дастлабки йиғиси эшитилганидаёқ онанинг меҳри товланади. Ҳатто чақалоқлар ётадиган алоҳида хонадан ўз боласининг йиғлаган овозини бошқаларникидан ажрата олади, дарров танийди. Қўғирчоқдек қилиб ўралган гўдакни биринчи бор кўриб, исини туйганда бутун вужуди жимирлаб меҳри товлана бошлайди. Она ўз фарзанди билан она.

Антонина Павловнани ўйлантирган нарса бошқа: Оналар ўз оналигини унутишяпти чоғи. Болалар етим қоляпти. Тўғри, бу муаммонинг илдизи теран, кўлами кенг, кўп нарса оталарга ҳам боғлиқ. Бироқ аёллар, оналар кўпроқ воз кечишяпти болаларидан. Нега? Бу саволни кейинги пайтларда Антонина Павловна ўзига-ўзи кўп марта бериб кўрди. Жавоби ҳамиша битта: ҳаммаси тўкчилик, фаровон турмуш қадрига етмасликдан, қийинчилик нималигини билмаганликдан, ҳавойи, енгил-елпи юришни ҳамма нарсадан, ҳаттоки ўз фарзандидан афзал кўришдан. Антонина Павловна ана шунисига чидолмайди.

Боиси, Тоня Хлебушкина уруш даври қийинчиликларини, очарчилик йилларини кўрди. Ёшлиги Самара яқинидаги Бузулуцк уездида ўтган қизча комсомол топшириғи билан дастлаб Тожикистонда бўлди. Уруш бошланганда эса эндигина ёшига тўлган ўғли Виталик билан Тошкентда эди. 26 ёшида эса ёш жувон 22-болалар уйи директори этиб тайинланди. Тўғрироғи, уруш етимларини, оч-яланғоч, озиб-тўзиб кетган болаларни бағрига олди. Уларнинг онаси бўлолди. Ўйлаб қаранг-а, директор билан она ўртасида катта фарқ бор. Ўшанда у ўзига-ўзи: «Тоня, сен учун фронт, жанг мана шу», деган эди. Гапиришга, ёзишга осондек туюлади. Бироқ ўша йиллардаги қийинчиликларни эслашнинг ўзи Антонина Павловнани қаттиқ ҳаяжонга солади. Ўшандаям у ўзини ўйламади.

Болаларга озиқ-овқат етмаганда ўзининг кийим-кечакларини нонга алиштирди. Ҳеч бўлмаса тўйиб нон ейишсин дерди. Болаларнинг дилидагини билиб, ўз қизи, ўғлидек меҳр билан муомала қилиш, кўнглига йўл топиш осон бўлмаганди. Антонина Павловна оғир масъулиятни бўйнига олди. Она, ойижон, мамуля бўла олди. Шу туфайли унинг тарбиясини кўрган, таълимини олганлар ойижон деб мурожаат қилишади. У шунга муносиб. «Инсон ўтган кунини сира унутмаслиги керак, деб ўйлайди Антонина Павловна, шундагина у бугуннинг қадрига етади». Қирқ беш йил мобайнида қанчадан-қанча болаларга оналик қилди. Деярли ҳаммасининг номини, болалар уйига келиш сабабини, ҳозир қаерда, қайси касбда эканини — барини ғурур билан эслайди. Столи устидаги ойнанинг тагини тўлдириб турган суратларга қараб «мана бу учувчи, униси денгизчи, бу шофер, ана артисткам, икки кишилик суратдагиси эса иккаласи ҳам ўзимнинг болам, тўйларини шу ерда ўзим бош бўлиб ўтказиб берганман», дея фахрланиб гапиради. Салкам тўрт минг ўғил-қизи бўлган онахоннинг невара — эваралари қанчалигини ҳисоблаш қийин.

Хаёл хаёл билану, хат баҳонасида Антонина Павловна кўп нарсани эслади. Хатга эса барибир жавоб ёзиш керак. «Қизгинам, ҳақиқат аччиқ бўлади. Маслаҳатимга юрсангиз, тинчиган қушнинг уясини бузманг. Бу ширинлик билан тугамайди. Бироқ, оналик ҳиссини унутганлар ана шундай изтиробга маҳкумдир».

Антонина Павловна ўзини ўйлантирган ўйларини шу жавоб мактубига жамлагандай бўлди-ю, енгил тортди. Энди уйга кетса ҳам бўлади. Вақт ҳам алламаҳал бўлиб қолди.

* * *

Яқинда бир хушхабар тарқалди. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 22-болалар уйи директори Антонина Павловна Хлебушкинага Лев Толстой номидаги медаль берилди. Мукофот муборак, ойижон!

Умида ФАЙЗИЕВА.
Саодат ЙЎЛДОШЕВА.

• Ахборот

ФАРҒОНА: ХУШХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ХРОНИКА

ЯПОНИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

◆ Япониядаги «Кокусай бунка сюканся» («Жаҳон маданияти») нашриётининг бош редактори Мацухико Кагияма бошлиқ бир гуруҳ япон ноширлари Фарғона областида меҳмон бўлиб қайтишди.

Улар келгуси йили Японияда чоп этиладиган СССР ҳақидаги рангли суратлар китоби учун материаллар тайёрлаш мақсадида олтин водийга келгандилар. Меҳмонлар Фарғона, Марғилон шаҳарларининг диққатга сазовор жойлари, тарихий-маданий обидалари билан танишдилар. Риштон бадиий кулолчилик буюмлари заводи уларда катта таассурот қолдирди.

ДЎСТЛИК АЛОҚАЛАРИ

◆ Фарғона шаҳридаги «Фергананефтеоргсинтез» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Қир гуллари» ашула ва рақс ансамбли яқинда Афғонистон Демократик Республикасининг Жузжон вилояти санъат шинавандалари ҳузурида ижодий сафарда бўлган эди. Фарғоналик халқ талантлари Шибирғон шаҳрида 20 дан ортиқ концерт қўйиб бердилар.

Фарғонада эса Шибирғон шаҳрининг «Гулшан» афғон қўшиқчи ва созандалари ансамбли концертлар берди. «Қир гуллари» ва «Гулшан» ансамблларининг Фарғона шаҳридаги музика билим юрти залида биргаликда қўйган концерти совет—афғон халқлари дўстлигининг ўзига хос намойишига айланиб кетди.

ЯНГИЧА УСУЛ

◆ Қўқон шаҳридаги стоматология поликлиникаси шифокорлари тиш касалликларини даволашда янгича усул қўлламоқдалар.

Бу ерда Ўрта Осиёда биринчи марта беморнинг устки жағ суяги орасига металл имплантат ўрнатиш операциялари ўтказила бошланди. Маълумки тушиб кетган озиқ тишлари ўрнига протез ўрнатиш жуда қийин. Жағ суяги орасига ўрнатилган металл имплантат эса протез тиш учун мустаҳкам «илдиз» вазифасини ўтайди. Имплантатга ўрнатилган протез тиш ўта мустаҳкам бўлиб, табиий тишдан кам фарқ қилади. Ҳозир бундай операциялар Совет Иттифоқининг тўрт шаҳрида ўтказилади, холос. Поликлиника бош врачи Б. Мансуров, хирург Т. Муллаев, А. Исмоилов, И. Шокирова; В. Петросянц каби шифокорлар ҳозиргача 40 дан ортиқ шундай операцияларни амалга оширдилар.

ЎҚУВЧИЛАР ҲИССАСИ

◆ Қўқон ёғ-мой комбинатидаги данак ёғи заводига хом ашё етказиб беришда область мактаблари ўқувчилари фаол иштирок этмоқдалар.

Данак ёғи — шифобахшдир. Юзлаб-минглаб беморлар унга муҳтож. Комбинат маъмурияти ва область халқ маорифи бўлими кўплаб миқдорда мева данаги тўплаётган мактаблар коллективини енгил машиналар, телевизор, магнитофон ва бошқа қимматбаҳо буюмлар билан мукофотлаяпти. Заводга ўқувчилар тайёрлаган 40 тоннаға яқин данак етказиб берилди.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ МУКОФОТЛАРИГА ТАВСИЯ ҚИЛИШ УЧУН

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДАН

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасида Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари комитети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг бир маротаба бериладиган мукофотларига тавсия этиладиган ишларни қабул қилади.

Бир маротаба топшириладиган мазкур мукофот халқ хўжалигини ривожлантиришдаги энг муҳим социал-иқтисодий проблемаларни ҳал этиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, илмий-техника тараққиётини жадаллаштириш, материал, ёқилғи-энергетика, меҳнат ва хом ашё ресурсларини тежаш, табиий атроф муҳитни муҳофаза этишни таъминлашда биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган юқори самарали маҳсулотлар, илғор технология ва янги материалларни яратганлик ва ўзлаштирганлик учун; пишиқ-пухта автоматлаштирилган ишлаб чиқариш, кам энергия сарфлайдиган машиналар, асбоб-ускуналар, энергияни тежовчи техлогиялар, ўта даражада иссиқни сақловчи қурилиш конструкциялари, бинолар ва иншоотлар, корхоналарни реконструкция қилиш ва техника жиҳатдан қайта қуроллантиришнинг тежамли лойиҳаларини яратганлик билан боғлиқ ишлар учун берилади.

Республикага таааллуқли илмий-техника программалари вазифаларига оид ишланмаларга — пахтачилик, мева ва сабзавотчилик, пиллачилик, чорвачилик, паррандачилик учун машиналар, ускуналар ва асбоблар, пахта ва каноп ҳосилини қабул қилиш, саралаш ва қайта ишлаш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштиришга имкон берувчи контроль ўлчов асбоблари комплекси, шунингдек заҳарсиз дефолиантлар ва уларни қўллашда фойдаланиладиган машиналарнинг системалари, қайта шўр босишга қарши кураш технологиясини яратиш, дашт ва ярим дашт зоналарида озуқа базасини яхшилаш, гелиотехникани ривожлантириш, сув ресурларидан рационал фойдаланиш, ерларни суғоришнинг илғор усуллари, саноат чиқитлари ва иккиламчи ресурслардан фойдаланиш билан боғлиқ ишларга алоҳида аҳамият берилади.

Бир маротаба бериладиган мукофотларга тавсия этиладиган ишлар уларнинг техника савияси ва сифатига объектив баҳо бериш учун илмий-техника жамоатчилигини кенг жалб қилиш мақсадида, албатта СССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси ёки Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш этилади.

Бир маротаба бериладиган мукофотга тавсия этилаётган аниқ бир иш юзасидан номзодлар кўрсатиш ҳақидаги қарор уни яратиш ва жорий қилишда бевосита иштирок этаётган ҳар бир коллектив, ташкилот ва корхонанинг эътиборига етказилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг бир маротаба бериладиган мукофотларига илмий-техникавий ишлар ва номзодлар кўрсатиш ташкилот, бирлашма ёки корхона маъмурияти, партия ва касаба союз комитетларининг биргаликдаги қарори билан амалга оширилади ва бундай вақтда ишнинг аҳамиятига баҳо бериш, ҳар бир номзод қўшган ижодий улушни кўриб чиқишда юксак талабчанлик, объектив ва асосли муносабат талаб қилинади. Тавсия ва номзодлар кўрсатиш олимларнинг, корхона ва ташкилотлар илмий-техника Советларининг кенгайтирилган йиғилишларида жамоатчилик ўртасида кенг муҳокама қилиниши лозим.

ИШЛАР 1987 ЙИЛ 15 ДЕКАБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Мукофотга тавсиялар ва номзодлар кўрсатиш шартлари билан боғлиқ масалалар юзасидан қуйидаги адресда жойлашган Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари Комитетига мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 70-уй, 7-хона. Телефон 33-74-82.

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ
1987-1988 ўқув йили учун
КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига тугалланган ўрта маълумотли илғор колхозчилар, ишчилар ва СССР Қуролли Кучларидан запасга бўшатилганлар, колхоз, совхоз, корхона ва ҳарбий қисмларнинг қўмондонлиги берган йўлланмаларга мувофиқ қабул қилинади.

Кирувчилар йўлланма берилган пайтда камида бир йиллик иш стажига эга бўлишлари лозим.

Тайёрлов бўлимига юборилган кишилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ректор номига ёзилган ариза, корхона, колхоз, совхоз, ҳарбий қисм қўмондонлиги йўлланмаси, ўрта маълумот ҳақида ҳужжат (асли), иш жойидан характеристика (ҳарбий қисм тавсияномаси), корхона раҳбари тасдиқлаган меҳнат дафтарчасидан нусха, медицина справкаси (086/У форма), 10 дона фотосурат (3х4 см).

Тайёрлов бўлимига келганлар паспорт, партия ёки комсомол билети, меҳнат дафтарчаси, ҳарбий ҳужжатларни шахсан кўрсатадилар.

Аризалар 25 ноябргача қабул қилинади.

Физика ва математикадан суҳбат ўтказилади. Тингловчилар сафига 25—30 ноябрда қабул қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР 1 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқиш муддати — 8 ой.

Юқорида санаб ўтилган кишилардан ташқари тайёрлов бўлимига умумтаълим мактабларининг битирувчилари — ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаларининг аъзолари 1987 йилда мактабни тугатган бўлсалар ҳам қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига қабул қилинганларга ётоқхона берилади.

Тайёрлов бўлимини битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширганлар институтнинг биринчи курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Тайёрлов бўлимини битирганлар қуйидаги факультетларда ўқийдилар: гидромелиорация, қишлоқ хўжалигини механизациялаш, ремонт-технологиясини ташкил қилиш, гидромелиорация ишларини механизациялаш, гидротехника иншоотлари қурилиши, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ва автоматлаштириш, ер тузилиши.

Адрес: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ҚАТТИҚ ЖАНГ БЎСАҒАСИДА

КАСПАРОВ — КАРПОВ БАҲСИДА

«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси М. МУҲИДДИНОВ Испаниядан хабар қилади:

Икки зўр шахматчининг бундай юксак даражадаги баҳсида биринчи марта қўлланган дебют иккинчи бор такрорланганда томонлар ҳар хил хаёлга бориб қоладилар. «Бир балоси бўлмаса...» деган гап бор-ку, ахир. Харифлар қанчалик билимдон, қанчалик зўр бўлмасинлар муайян, лекин ҳиёл нотаниш вазият сирларини ҳам дарҳол тўла қамраб ололмайдилар. Бинобарин бундай ҳолларда томонларнинг бири бошқачароқ йўлга буришишга ҳаракат қиладики, бу уни рақиб тайёрлаган «хонаки вариант»га тушиб қолмасликдан асрайди.

14-партияда худди шундай бўлди. Г. Каспаров яна шоҳи олдидаги пиёдасини икки хол олға суриш билан ўйинни бошлади. А. Карпов 10-партияда бўлганидек, Каро-Канн ҳимоясини танлади. Дастлабки саккиз юриш такрорланди. Лекин 9-юришда жаҳон экс-чемпиони фарзинини марказга, яъни алмаштиришга қўйди. Бу дурангга розилик аломатидан ўзга нарса эмас эди. Қора доналар билан бундай натижага эришиш муваффақият ҳисобланади. Жаҳон чемпиони икки юриш ўтказиб, фарзинини зарбдан олиб қочди. Иккала томоннинг ҳам кучлари жой-жойини эгаллагач, 21-юришда битим имзоланди.

Дастлабки 11 учрашувнинг деярли иккитадан биттасида у ёки бу томон ғолиб чиққан бўлса, кейинги учтаси қатоғасига дуранг билан якунланди. Ҳа, гроссмейстерлар кураш тактикасини вақтинча ўзгартирдилар. Лекин бундай муросасозлик замирида ўзгача маъно борлиги муқаррар, Довондан ошиш олдидан куч тўплаш керак. Бу айниқса бир «қадам» ортда бораётган А. Карпов учун жуда зарур. Бунинг устига маррага баб-баравар етиб келинган тақдирда ҳам улоқ Г. Каспаровда кетади. Қўйилган шарт шунақа. Ҳар бир дуранг Каспаровни муваффақият сари олға етаклаётган экан, демак Карпов қадамини жадаллаштиришга мажбур. Бу ўз навбатида рақобатни кучайтириши, янги кескинликни юзага келтириши турган гап.

Баъзилар, Каспаров энди дуранг қилаверса, ҳатто битта ўйинни бой берса ҳам бўлаверади, демоқдалар. Бироқ, аввалдан дурангни мўлжалга олиш яхши натижа бермаслиги амалиётдан маълум. Ай- [illegible] бошқа гап.

15-учрашув олдидан иккинчи тайм-аутини оларкан, жаҳон чемпиони ҳам бўлажак қаттиқ жангга ҳар томонлама тайёргарлик кўришни кўзда тутганлиги сир эмас. Бугун 15-партия ўйналиши керак.

ХРОНИКА

СССР Министрлар Совети ўртоқ Б. Н. Ельцинни СССР Госстройи Раисининг биринчи ўринбосари этиб тайинлади.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми СССР Госстройи Раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ Б. Н. Ельцинни СССР министри қилиб тайинлади.

Редактор ўринбосари
Т. НАЖМИДДИНОВ.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 20/XI да **Ўғрини қароқчи урди**, 21/XI да **Куёв**, 22/XI да **Бой ила хизматчи** (12.00).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 20/XI да **Тошболта ошиқ**, 21/XI да **Чароғондир чўлда юлдузлар**, 22/XI да **Ака-ука совчилар**.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг Ўзбекистон телевидениеси коллективи музикали кўрсатувлари Бош редакциясининг администратори Қ. Ғуломовга отаси

Абдувоҳид Ғуломович ҒУЛОМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

20 ноябрь, жума

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — Мультфильм. 9.55 — Жонли табиат. 10.55 — Коломенсида Бутуниттифоқ фольклор байрами. 12.00 ва 16.25 — Янгиликлар. 16.35 — Қайта қуриш прожектори. 16.45 — «Эркаклар тарбияси». Бадиий фильм. 18.00 — Рус музейи. 18.30 — Новаторлар ва консерваторлар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Сенинг изланишларинг, театр. 20.05 — Останкино концерт студиясига таклиф этамиз. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Қисқа метражли бадиий фильмлар. 23.45 — Тунги информацион музикали программа.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — География. 12.05 — Рус халқ қўшиқлари. 13.05 — «Шахсий ҳаёти». Бадиий фильм. 15.15 — Янгиликлар. 15.25 — Тарих саҳифалари. 16.20 — Останкино концерт студиясида Москва Давлат Маданият институтининг ректори Л. П. Богданов билан учрашув. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Фильм-концерт. 19.25 — Реклама. 19.30 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 20.00 — Ритмик гимнастика. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Дзю-до. Жаҳон чемпионати. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Ҳужжатли фильм. 23.05 — Янгиликлар. 23.10 — Концерт.

УзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги таронalar. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ўринбосарлар улғаймоқда. 8.20 — Ҳужжатли фильм. 16.45 — Зоология. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Физика. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мультфильм. 18.20 — Электроника ва асбобсозлик учун органик материаллар халқаро конференцияси қатнашчилари ва меҳмонлари студиямизда. 19.00 — Чорвадор. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Инқилоб тенгдошлари. 20.15 — Манзарали фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — А. Қодирий. «Обид кетмон». 21.30 — Время. 22.05 — Ҳаёт қувончлари ва ташвишлари. 23.25 — Бугун оламда нима гап? 23.40 — Байрам тароналари, 1-қисм.

УзТВ-II. 19.30 — Спорт шарҳи. 20.20 — Ритмик гимнастика. 20.40 — Телефильм. 21.00 — Пахта йиғим-терими ҳамманинг ва ҳар бир кишининг иши. 21.30 — Время. **Душанба.** 22.15 — Санъат усталари.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 «Кулди бахтим». 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Болалар учун концерт. 11.15 — Юность. 12.10 — Мелиоратор. 12.40 — Эстрада миниатюралари. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — А. Троицкий куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Рус тили. 16.00 — Дўстларимиз овози. 18.15 — Вальслар. 18.30 Инсон ва қонун. 19.20 — Огонёк. 21.15 — Дала меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — «Армон» Радиоспектакль. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 09163. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. —267. ИНДЕКС 64583.